

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

INDBYDELSESSKRIFT

til

Afgangsprøverne og Aarsprøven

i

Frederiksborg lærde Skole 1877.

Af

C. Berg,
Skolens Rektor.

Indhold: I. To Smaastykker om Skolernes Forbindelse.
II. Skoleefterretninger.

Frederiksborg.

Trykt i Chr. Hansons Officin.

1877.

I.

To Smaastykker om Skolernes Forbindelse.

I.

Forrige Aars Program indeholdt en Fremstilling af de Forhandlinger, der ledede til, at en Del af Hillerøds Borgere henvendte sig til Byraadet med det Ønske, at der maatte arbejdes hen til en Forbindelse mellem den herværende lærde Skole og Hillerøds Realskole eller Betalingsskole. Byraadet kom dette Ønske imøde med Velvillie, idet det henvendte sig til Amtsraadet og den herværende lærde Skoles Bestyrelse med Anmodning om af deres Midte at udvælge hver for sit Vedkommende to Delegerede, der i Forbindelse med to Delegerede af Byraadet kunde forhandle om en samlet Indstilling til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet «til Realisation af det fremkomne Forslag.» Disse seks Delegerede holdt derefter fire eller fem Møder, der lededes af Landinspektør, Amtsraadsmedlem Bonnesen som Formand, hvorefter Forslag til et Andragende til Ministeriet bragtes istand, der vedtoges af Amtsraadet, Byraadet og den lærde Skoles Lærere.¹⁾

¹⁾ De to sidste Autoriteter enstemmig; Amtsraadet med 8 Stemmer af 11, med følgende Tilføjelse: «Da Skoleraadet anser det fra Byraadets, Lærerkollegiets og Amtsraadets Delegerede i et Andragende til Ministeriet fremkomne Forslag om en Udvidelse af Statsskolen i Hillerød af en saadan Betydning for Skoleraadskredsens Skolevæsen, tilstaar Raadet

Hovedpunkterne i dette Andragende vare følgende fire:

1. «At der som et Forsøg foreløbig i 6 Aar, i den henværende Statsskoles Lokaler for Statens Regning og under samme Bestyrelse som Statsskolen maa blive indrettet en Forberedelsesskole, der igjennem 3 Klasser fra 9 til 12 Aars Alderen skal føre sine Elever saa vidt, at de kunde indtræde i Statskolens nederste Klasse, for der efter deres fremtidige Bestemmelse at fortsætte deres Skoledannelse.»
2. «At Skolepengene i Forberedelsesskolen i det højeste ansættes for nederste Klasse til 3 Kr., fornæstnederste til 4 Kr. og for øverste til 5 Kr. maanedlig.»
3. «At der tages et saadant Hensyn til de Elever, der kun ville gjenngaa Statskolens 3 første Realklasser for at afslutte deres Skoledannelse med Præliminæreksamen af lavere Grad, at disse Elever ikke nødsages til at beskæftige sig med andre Fag end dem, hvortil Kundskab fordres ved den nævnte Eksamen.»
4. At denne Ordning træder i Kraft ved det nye Skoleaars Begyndelse d. 15de Aug. 1877.»

Derefter tilføjedes:

«Saafremt ovenstaaende Andragende bevilges, tilbyder Hillerød Byraad og Frederiksborg Amtsskoleraad at give til Skolens Kasse et aarligt Tilskud henholdsvis 1200 Kr. og 600 Kr., med det Forbehold, at disse Tilskud kunne anvendes til Fripladser, der bortgives af de nævnte Autoriteter, saa vel i de tre Forberedelsesklasser, som i Statens Realklasser.»

Paa dette Andragende, der blev indsendt til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet den 4de Septbr. f. A.,

herved et aarligt Tilskud af 600 Kr. forsøgsvis i 6 Aar imod at Skoleraadet disponerer over et til dette Beløb svarende Antal Fripladser.

modtog Amtets Skoledirektion den 11te Oktbr. f. A. det Svar fra Ministeriet, at dette ikke kunde indgaa paa at foreslaa Lovgivningsmagten, at der ydedes Hillerød Kjøbstad Kommune noget Tilskud af Frederiksborg lærde Skoles Kasse til den foreliggende Plans Gjennemførelse. Derimod stillede det i Udsigt, at Kommunen, naar den afholdt alle Udgifter ved Indretningen af de fornødne Lokaler i Bygningen, til en saadan Forberedelsesskole, kunde faa disse til Leje paa moderate Vilkaar.

Da Byraadet den 27de Oktbr. f. A. oversendte dette Ministeriets Svar til de Delegerede, der havde gjort Forslag til det ovenfor anførte Andragende til Ministeriet, tilføjede det: «Idet man meddeler Dhrr., der vare traadte sammen for at overveje og fremme det fra en Del Borgere i Hillerød til Hillerød Byraad indkomne Andragende angaaende Skolevæsenet heri Byen, tillader Byraadet sig, med Bemærkning, at Kommunen ikke vil se sig istand til for egen Regning at overtage en saadan Forberedelsesskole som den omhandlede, at anmode Dhrr. om at ville tage under Overvejelse, hvorledes en saadan Skole mulig vil kunne oprettes privat, samt om at ville indlede foreløbige Forhandlinger herom, hvorefter nærmere Meddelelse udbedes.»

De Delegerede toge derefter Sagen for paany og bleve enige om, at det var rigtigst, at nogle af Byens og Omegnens Beboere henvendte sig til Ministeriet om Lejen af de for Elementarskolens tre Klasser nødvendige Lokaler, men at denne Skole ellers lededes af den lærde Skoles Bestyrelse, saaledes som det var vedtaget i Andragendet til Ministeriet. Under 20de Decbr. f. A. indsendtes derfor følgende Andragende til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet:

«I Henhold til det høje Ministeriums Svarskrivelse paa et Andragende fra Hillerød Byraad angaaende en Ud-

videlse af den herværende lærde Skole, som og i Henhold til Udtalelser af Hs. Excellence Kultusministeren tillade undertegnede Borgere i Hillerød sig at andrage om Tilla-delse til, for egen Bekostning at lade visse Lokaler i den lærde Skole indrette til Skolebrug og fra næste Skoleaars Begyndelse, for en aarlig Leje af 200 Kr., at afbenytte disse Lokaler til en Elementarskole, som i Forbindelse med den lærde Skoles Realklasser kan erstatte den her-værende kommunale Drengebetalingsskole, som vil blive nedlagt ved Udgangen af indeværende Skoleaar. De om-talte Lokaler ere 3 ved Siden af hinanden beliggende Værelser i nederste Etage. Af disse benyttes det ene til Gaden til Skolens Samlinger, for hvilke der kan skaffes Plads i tvende Værelser, som Hr. Rektor Berg vil und-være af den ham indrømmede Lejlighed. Det andet Væ-relse til Gaden benyttes som Supplement til Skolens Bibliothek; for de deri anbragte Bøger kan der skaffes Plads ved Anbringelsen af flere Hylder i den egentlige Bibliothekssal. Endelig har det tredje til Gaarden belig-gende Værelse tidligere været benyttet som Hjælpeklasse, forinden de to nederste Klasser bleve nedlagte. Det høje Ministeriums Svar bedes adresseret til medundertegnede Bogbinder Wiwel.

Hillerød, den 20de Decbr. 1876.

Allerærbødigst

F. W. Abben, Tømmermester og Byraadsmedlem.	Albertus, Kjøbmand.
A. Andersen, Smedemester.	F. Hersom, Kjøbmand.
Wilh. Hollmann, Kjøbmand.	W. Leidersdorff, Gjæstgiver.
Rathsach, Photograph.	P. Sørensen, Proprietær, Sandviggaard.
H. C. Wiwel, Bogbinder og Byraadsmedlem.	

Den 9de Jan. d. A. modtog Skolens Rektor Meddelelse herom fra Ministeriet med Opfordring til at udtale sig om Sagen. Herpaa svarede jeg følgende:

I en Skrivelse af 9de d. M. har det høje Ministerium forlangt en Udtalelse af mig angaaende et af flere Borgere i Hillerød indgivet Andragende om Leje af visse Lokaler i den lærde Skoles Bygning for der at oprette en Forberedelsesskole.

Jeg skal hertil først bemærke, at de i Andragendet omtalte Lokaler ville kunne undværes til det nævnte Brug uden noget Savn for den lærde Skole og at jeg gjerne til Sagens Fremme giver Afkald paa Benyttelsen af de ligeledes omtalte mig indrømmede Lokaler, hvorhen det er paatænkt at henflytte en Del af Skolens Samlinger. Jeg sér fremdeles ikke rettere end, hvad det høje Ministerium ogsaa forudsætter, at den foreslaaede Ordning ifølge Andragendets Indhold vil kunne iværksættes uden nogensomhelst Udgift for den lærde Skole. Endelig skal jeg ikke undlade at udtale, at saavel det øvrige Lærerpersonele som jeg antager, at en Ordning som den foreslaaede vil være af væsentlig Betydning for den lærde Skole af følgende Grunde.

Det er fra flere Sider udtalt, at den lærde Skole ikke har den Betydning for Samfundet i sin Helhed, som den burde og kunde have. Dette er først og fremmest begrundet i Savnet af lavere Klasser og i de høje Skolepenge. Skolens Lærere har ved Oprettelsen af en Forberedelsesskole søgt at raade Bod paa det første, men det indskrænkede Antal, som denne Skole kan optage, og Savnet af Understøttelse har ogsaa her gjort høje Skolepenge¹⁾ nød-

¹⁾ Uagtet ingen Lærer faar mere end 66 Øre for Timen, har det dog været nødvendigt at ansætte Skolepengene til 100 Kr. aarlig for ældste og næstældste Klasse og kun at have en eneste Friplads, men ingen Moderation.

vendige og sat for snævre Grændser for dens Virksomhed. Ved den foreslaaede Ordning vil der vindes, at der istedenfor denne Skole træder en anden, der understøttet af Kommunen og Amtet med et aarligt Bidrag af 1800 Kr., bestemte alene til Fripladser, og forsynede med gode rummelige Lokaler, vil kunne optage og forvente at faa omtrent 60 Elever fordelte i tre Klasser, hvoraf en stor Del vil tilhøre de ubemidlede Samfundsklasser. Det forekommer mig, at Skolen herved vil gjøre et betydeligt Skridt fremad til Bedste for Samfundet. Ved at den paatænkte Skole staar i umiddelbar Berøring med den lærde Skole og i pædagogisk Henseende vil blive bestyret paa samme Maade som denne, vil det blive muligt for Lærerne allerede forinden Disciplenes Optagelse i den lærde Skole at kjende hver enkelt Elev og faa alle arbejdede sammen til en bedre Opfyldelse af de Fordringer, som den lærde Skole stiller ved Optagelse i samme; hvad der ventelig vil gjøre Undervisningen i den lærde Skoles nederste Klasse mere frugtbringende end denne ellers vil være. Endelig tør det ikke lades ude af Sigte, at hvis denne Ordning ikke træder istand, hvorved paa en Maade hele Byens skole-søgende Ungdom, hvorpaa Forældrene ville og kunne afse noget i denne Henseende, bringes i Forbindelse med den lærde Skole for engang at gaa over i dennes Realklasser eller studerende Klasser, vil man nødes til at hjælpe sig med smaa private Skoler. — — — Det høje Ministerium vil derfor forhaabentlig billige, at Skolens Lærere have anset det for en Pligt at virke for den foreslaaede Ordning, idet de derved have havt den Institutions Interesse for Øje, som de ere kaldede til at virke for.

Den 16de s. M. modtog Forstanderskabet fra Ministeriet nedenstaaende Resolution.

«Efterat Ministeriet af Forstanderskabets Skrivelse af 14de d. M. har bragt i Erfaring, at det af nogle Borgere

i Hillerød ansøgte Lejemaal af forskellige Lokaler i den lærde Skoles Bygning til Benyttelse ved Oprettelse af en Elementarskole i Byen, vil kunne sættes i Værk uden nogensomhelst Udgift for den lærde Skole, bifalder Ministeriet herved, at de tre ved Siden af hinanden liggende Værelser i Skolebygningens nederste Etage, 2 til Gaden og 1 til Gaarden fra næste Skoleaars Begyndelse overlades til det ovennævnte Brug mod en aarlig Leje af 200 Kr. til Skolens Kasse, og imod at Lokalets Indretning, Udstyrelse til Skolebrug, dets Opvarmning, Belysning m. v. er Skolen aldeles uvedkommende.

Ved at tilmelde Forstanderskabet dette til Efterretning og videre Foranstaltning, anmoder Ministeriet tillige Hr. Rektoren om at meddele Bogbinder Wiwel Underretning om Ministeriets nærværende Resolution.

Kjøbenhavn, den 16de Januar 1877.

Fischer.»

Efterat Byraadet ved Skrivelse af 6te Febr. fra Hr. Bogbinder Wiwel var blevet underrettet om Ministeriets Bestemmelse, afsluttede det for sit Vedkommende denne vigtige Sag med følgende Skrivelse til disse Borgere:

«I Anledning af Dhrr's. ærede Skrivelse af 6te ds., hvori meddeles, at, efterat Kultusministeriets Tilladelse er indhentet til fra næste Skoleaars Begyndelse for en vis aarlig Leje at benytte de tidligere omhandlede Lokaler i den lærde Skoles Bygning for deri at oprette en Skole, som i Forbindelse med den lærde Skoles Realklasser kunde erstatte den herværende kommunale Drengbetalingsskole, der efter Udløbet af indeværende Skoleaar agtes nedlagt, er der paatænkt at oprette en privat Skole, der i pædagogisk Henseende bliver bestyret af den lærde Skoles Rektor og saaledes væsentlig vil

komme til at virke under de samme Forhold som den først paatænkte Skole, der skulde drives for Statens Regning, og forespørger, om man vil tilstaa denne private Skole det samme Tilskud af 1200 Kr. og paa samme Vilkaar, som man har erklæret sig villig til at tilskyde til den først paatænkte Skole, undlader man ikke at meddele Underretning om, at man er villig til at yde den i Andragendet ommeldte Skole et Tilskud af 1200 Kr. aarligt paa samme Betingelser, som man havde tilsagt den tidligere paatænkte Skole, og navnlig under Forudsætning af, at Skolens Plan og Ordning bliver den samme, som der var angivet i det af Byraadet tiltraadte tidligere Andragende til Ministeriet om en lignende Skole, samt af at der vil blive givet Byraadet Lejlighed til at følge Skolens Drift og Udvikling.»

Hillerød Byraad, den 9de Februar 1877.

Samtidig blev ligeledes Underretning givet Amsraadet, men paa Grund af denne Autoritets Forretningsgang er endnu intet Svar indløbet, men der er sikkert Haab om, at dette vil gaa i samme Retning som Byraadets.

I Tillid til de saaledes tilsagte eller forventede Understøttelser have nedenfor anførte Lærere ved den lærde Skole ment baade at turde og burde paatage sig Ordningen af den i Ministeriets og Byraadets Skrivelser betegnede Skole. Det almindelige Ansvar have Adjunkt Bendz, Overlærer Børre, Adjunkt Hertel og jeg overtaget, den pædagogiske Ledelse bliver mit særlige Arbejde. Skolepengene ere ansatte til 6, 7 og 8 Kr., henholdsvis for 1ste, 2den og 3die Klasse; men dette Skolekontingent er kun tilsyneladende for den større Deel af Eleverne, idet 41 Elever, det vil sige flere, end der for Øjeblikket er i Byens

Realskole, enten kunne faa Friplads eller komme til at betale 3 Kr., for 1ste Klasse, 4 Kr. for 2den og 5 Kr. for 3die Kl., naar man tænker sig Tilskuddene anvendte omtrent paa følgende Maade:

1. Af de 1200 Kr., som Kommunen tilskyder,	
a,1 hel Friplads i 1ste Kl. =	72 Kr.
1 — — i 2den Kl. =	84 Kr.
1 — — i 3die Kl. =	96 Kr.
	252 Kr.
b,26 Stipendier à 36 Kr. =	936 Kr.
	Ialt 1188 Kr.

Af disse 1200 Kr. bliver altsaa en Rest af 12 Kr. tilbage, som kan benyttes til at skaffe, istedetfor 1 Friplads i 1ste Kl. og 1 i 2den Kl., to Fripladser i 2den Kl. For dem, der nyde Stipendium, bilver Skolekontingentet eftersom de gaa i 1ste, 2den eller 3die Kl. altsaa 3 Kr. 4 Kr. eller 5 Kr. maanedlig.

2. Af de 600 Kr., som Amtet forventes at ville tilskyde,	
a,1 hel Friplads i 1ste Kl. =	72 Kr.
1 — — i 2den Kl. =	84 Kr.
1 — — i 3die Kl. =	96 Kr.
	252 Kr.
b,9 Stipendier à 36 Kr. =	324 Kr.
	Ialt 576 Kr.

Af disse 600 Kr. bliver altsaa en Rest paa 24 Kr. tilbage, som kan benyttes til at skaffe 2 Fripladser i ældste Klasse istedetfor 1 Friplads i yngste og 1 i ældste Klasse.

Den Hjælp, som Befolkningen vil erholde ved den paatænkte Skole, er altsaa, at der vil blive oprettet 6 hele Fripladser og 35 Pladser for nedsat Betaling.

Det henstilles ligeledes til Overvejelse, om det ikke muligt kunde findes rigtigt, at anvende eet Stipendium af hver af Bevillingerne istedetfor til Skolepenge, til Skole-rekvisiter for dem, der faa en hel Friplads, idet Skolebestyrelsen selvfølgelig aflægger Regnskab derfor til Raadene.

Endnu skal kun tilføjes, at Bestyrelsens og Bestyrelsens Arbejde ydes uden nogensomhelst pekuniær Godtgjørelse, og at de to Lokaler af Rektors Lejlighed ligeledes afgives uden Betaling.

Gid da denne nye Ordning af Skoleforholdene her i Byen, der tager sin Begyndelse den 15de Aug. d. A., maa gjøre det Gavn og nyde den Fremgang, som alle de, der have arbejdet derfor, haabe.

II.

Den 19de April 1874 fandt Afstemning Sted i Schweiz over den reviderede Grundlov og fremkaldte stor Glæde over hele Landet, da Forslaget blev antaget med en Majoritet efter Forholdet 2 «Ja», mod 1 «Nej». Det var ikke blot Ultramontanismen, som blev overvunden ved dette Udfald, men der blev med det samme sat en stærk Grændse for de enkelte Kantoners Selvstyrelseslyster. Folkeundervisningen, Videnskab og Kunst blev lagt under Forbundets særlige Tilsyn og Forsorg. I Artikel 27 af den nye Grundlov hedder det: «Kantonerne sørge for Primarundervisningen (d. e. Folkeskolen, som man i Schweiz overalt stræber at gjøre til Grundlaget for enhver videre gaaende Skoledannelse); den skal udelukkende (ausschlieszlich) staa under Sta-

tens Ledelse. Den er obligatorisk¹⁾ og uden Betaling i alle offentlige Skoler.» Se vi hen til Virkeliggjørelsen af denne Grundlovsbestemmelse i de enkelte Kantoner, hvorledes man der arbejder for, at alle kunne faa fælles Elementarundervisning, saa berettes det Aaret efter (1875) med Hensyn til Basel, hvor der indtil da var betalt Skolepenge, at det store Raad har truffet her følgende Lovbestemmelser: Opdragelsens og Folkedannelsens Fremme er Statsstyrelsens Opgave. Skoleundervisningen er obligatorisk for alle Børn indenfor den lovbestemte Aldersgrændse og uden Betaling i de offentlige Primarskoler. Det forbeholdes Lovgivningsmagten at udvide Grundsætningen om almindelig Fritagelse for Skolepenge til videre gaaende Skoler. Private Opdragelses- og Dannelses Anstalter kunne ikke forlange Statsunderstøttelse, men ere dog underkastede Statens Tilsyn efter Lovens Bestemmelser.

¹⁾ Angaaende denne Bestemmelse, der hos os har ikke faa Modstandere, læste jeg nylig en ret oplysende Udtalelse af Franskmanden Legouvé i en Lejlighedstale: «Mange alvorlige Mænd, siger han, ere belagne af Uvillie mod Ordet *Skoletvang*. De paastaa, at Samfundet gjør Indgreb i Forældrenes Myndighed ved en tvungen Undervisning. Bliver da den faderlige Magt ikke forurettet langt stærkere ved den almindelige Værnepligt? Hvorledes hænger det sammen? Samfundet har Ret til at tage min Søn og stille ham foran Munden af en Kanon, og det skulde begaa Uret, naar det sender ham i Skole? man kan lade ham dræbe, men ikke lade ham undervise? Er dette ikke urimeligt? Vil man maaske indvende, Skoletvangen gjør Indgreb i Menneskets helligste Ret, Selvbestemmelsen? Svaret derpaa er meget simpelt. Naar en er i Besiddelse af en Ejendom, som kan være skadelig for andre, anvendes i Alles Interesse Expropriation mod ham. Jeg forlanger altsaa, at Folkets Uvidenhed bliver exproprieret for det almindelige Vels Skyld.»

Det er først efter langvarige Kampe paa Skolens Omraade, at Staten er gaaet saa vidt for at fjerne al Kasteinddeling og indføre fælles aandelig Udvikling for alle i deres Drengaar. Men Folkeundervisningen har ogsaa i dette frie Land ligget ikke mindre de styrende end alle Borgere i særlig Grad paa Hjærtet. Et af dets Kantoner, Zürich, staar derfor øverst blandt alle Verdeas Lande med Hensyn til den Iver, hvormed Skolen besøges. Betragtes nemlig alle Børn mellem 6 og 14 Aar som skolepligtige, finder man, at for hver 100 saadanne Børn, der i Aarene 1861—1870 fandtes i følgende Lande, besøgte Skolen i Schweiz af 95,1; i Hannover af 93,2; i Danmark af 89,6; i Preussen af 87,5; i England af 76,2; i Tyrkiet af 10,5 og i Rusland af 5,7; men i Zürich af 113¹⁾, saaledes at Skolen her endog besøgte aflangt flere end af dem, som vare skolepligtige. — Jeg har omtalt disse Forhold i Schweiz for at vise, hvor klart det maa staa for dette lille fædrelandselskende Folk, at dygtig Undervisning og Fælleshed i aandelig Udvikling i Ungdommen er det stærkeste Bindemiddel, naar forskjelligartede Interesser true Samfundet med Klassesondring. Der er intet Spørgsmaal om, at det er dette Samliv i Ungdommen, der bidrager kraftig til, at enhver Schweizer er saa stolt af at være Schweizer, og at det er den gode Børneundervisning og dermed følgende Oplysning, som saa heldig har ydet sin Del til at holde Nationen sammen, naar forskjellig Religion og forskjelligt Sprog truede med Splittelse. Det forekommer mig, at vi her lære at kjende en af de Veje, som et lille Folk, hvor enhver benyttes eller skulde benyttes baade som Arbejder og Vælger, maa gaa, for at indbyrdes Medgjørighed og Tillid kan fremelskes. Men, vil man sige, Foranstaltninger i denne Retning ville koste

¹⁾ Anført i Chronik des Volksschulwesens efter A. v. Oeltingers
«Moralstatistik.»

Penge; ja, dette er unægteligt. Det er ogsaa netop derfor, at Nationaløkonomen Dr. Gneist ytrer: Filosoferen over Adskillelse af Kirke og Skole, Stat og Skole, Stat og Kirke, konfessionelle og konfessionsløse Skoler er ligeoverfor det virkelige Behov kun en anden Form for «Intetgjøren». Al Begejstring hos et lille Folks Repræsentanter for Medmenneskernes Vel, særlig for Videnskaben og Skolen, er indholdsløs og ufrugtbar, naar der ikke skaffes Penge til Folkeskolens tidssvarende Udvikling og Stilling, saa at den engang i kommende Tider kan komme til at omfatte hele Landets Ungdom. Naar man ikke paa engang vil foretage hele Reformen, men, med Maalet klart for Øje, reformere stykkevis, ville Udgifterne vistnok blive overkommelige. Jeg er for nogle Maaneder siden kommen med et Forslag til Løftelse af Kjøbstædernes¹⁾ Middelskoler eller Betalingsskoler, som saa atter vilde drage Friskolen eller de egentlige Folkeskoler med sig. Men hvor maadeholdent end mit Forslag er, vil det naturligvis koste Penge. Jeg tillader mig at gjentage det her.

- 1) I 44 af Danmarks 69 Kjøbstæder skal der være en Middelskole (Realskole, højere Borgerskole), der bestaar af to Afdelinger a) fra 9—12 og b) fra 12—15 Aars Alderen, med 6 etaarige Klasser.
- 2) Den saakaldte lærde Skoles Optagelsesprøve skal med Hensyn til Stoffets Beskaffenhed og Udstrækning

¹⁾ Skønt jeg har arbejdet i mange Aar ved forskelligartede Skoler i Kjøbenhavn, har jeg dog, ligesom i mine tidligere Forslag heller ikke her taget noget Hensyn til Skolevæsenet i denne store Handels- og Fabrikby, hvor Krav gjøres sig gjældende, der ikke eller i det mindste ikke med samme Betydning kunne gjøres omkring i Provinserne.

svare til det, der er læst og indøvet i disse Middelskolars 1ste Afdeling.

- 3) Udgifterne til de Byers Middelskoler, hvor der ingen Statsskole (lærd Skole) er, udredes halvt af Staten og halvt af Kommunen (og Amtet); hvor der er Statsskoler (lærde Skoler) bæres hele Udgiften af Kommunen (og Amtet.) Skolepengenes Størrelse bestemmes særlig af hver Kommune.

Bemærkninger til ovenstaaende Forslag:

Til Nr. 1. Da jeg ikke tror, at Sondringen mellem Betalings- og Friskoler i Almindelighed kan ventes hævet i disse Tider, har jeg ikke turdet følge blandt andre Provst Schou i Skanderborg¹⁾, hvor meget jeg end sympathiserer med hvad han har sagt om denne Bys Skolevæsen. Ved at ville saa meget paa en Gang, tabes let det reale Grundlag af Sigte, hvis alle Byer tages med. Ligeledes kan Almueskolen paa Landet, hvorfra der med Tiden bør ventes gode Kræfter, ikke medtages, førend den har faaet den Løftelse, som den velhavende Landmand har saa godt Raad til at fremkalde, naar han sammenligner sine Udgifter til Skolevæsenet med Kjøbstadborgerens. Foreløbig vil den nærmeste Kjøbstads Middelskole yde den Landmand, der ønsker en fyldigere Undervisning for sine Børn, fornøden Hjælp. — Som laveste Endemaal for Middelskolens 2den Afdeling opstilles den lille Præliminæreksamen. Men jeg mener, at enhver Kommune (Amt), hvad den ældste Afdeling angaar, maa sørge for sit særlige Behov.

Til Nr. 2. For at faa dette vanskelige Forhold,

¹⁾ Se: Angaaende Forb. mell. Almueskole og den lærde Skole, Forts. S. 9, udgivet af Minist. for Kirke og Undervisningsvæsenet.

hvorom Meningerne ere saa delte, ordnet nogenlunde til Alles Tilfredshed, mener jeg, at der snarest muligt bør holdes et Møde af Bestyrere fra alle Landets lærde Skoler, Realskoler, højere Borgerskoler, hvad enten disse Undervisningsanstalter ere Stats-, Amts-, Kommune- eller private Skoler. Deltagerne i Forsamlingen skulle, helst under Undervisningsministerens Forsæde, forhandle og komme til Enighed om bestemte af Ministeriet iforvejen opstillede Spørgsmaal. Udgifterne ville kun blive ringe for Medlemmerne, da de dels kunne vente Understøttelse af de respektive Kommuner (saaledes som Tilfældet var ved Realskolelærermødet 1869), dels kunne de vel ogsaa vente den Smule Udgift erstattet af Ministeriet.¹⁾

Til Nr. 3. Med Hensyn til, hvad saadanne Skoler ville koste, maa man for det første betænke, at der i de fleste Kjøbstæder allerede er gjort en Begyndelse; dernæst at Udtrykket «Kommunen svarer det halve og Staten det halve» er taget fra Bestemmelser i lignende Tilfælde af Rigsdagen. Hvor Skatteevnen er svagere, bør naturligvis Statens Tilskud være større. Naar en Skatteyder i en By i Midtsjælland af 30,000 Kr. Indtægt ikke svarer mere i kommunal Skat end en Mand paa Vestkysten af Jylland af 5000 Kr., saa vil og bør et saadant Forhold have Indflydelse paa Statstilskudets Størrelse.

¹⁾ Jeg anser det for en ligefrem Mangel ved vort Undervisningsvæsen, at der ikke saaledes som i vore to Nabolande Sverig og Tyskland holdes regelmæssige Bestyremøder under Ministerens eller hans Kommitteredes Forsæde. I denne Skoles Program for 1870 har jeg udførlig eftervist Nødvendigheden af et saadant personligt Stævne, og jeg er overbevist om, at vi ikke vilde være komne ind i det nuværende Uføre, hvis man den Gang havde taget Hensyn til mit Forslag.

I de Kjøbstæder, omtrent 20, hvor Familiernes Tal er fra 400 til 200, indtræder i Stedet for 6 etaarige 3 toaarige Klasser, indtil Landbefolkningen i tilstrækkelig Mængde benytter Skolen. De 5 Kjøbstæder, som have under 200 Familier, kunne kun ved at slutte sig sammen med Landbefolkningen faa ved Statens Hjælp baade en højere og en lavere Skole.

Den store materielle Fordel, den By nyder, hvori der er en lærd Skole, dels for mange Forældres Vedkommende, da de ikke behøve at sende deres Sønner bort fra Hjemmet, dels for de næringsdrivende Borgere, gjør det uretfærdigt, at Staten her hjælper til ved Driften af saadanne Skoler.

Da vi nu engang ikke bo paa en ensomt liggende Ø, men have baade Naboer og Gjenboer til Højre og Venstre, saa at der endogsaa fornylig i den statsøkonomiske Forening rejstes Tvivl, om vi turde benytte vor Søndag efter eget Behag uden at tage Hensyn til, hvilken Brug vore Naboer gjorde af denne Dag, kunne ogsaa vore Skole-spørgsmaal klares ved Bekjendtskab med Undervisningsvæsenet andetsteds.

Af en Betænkning i Anledning af Budget for 1873—74 til det norske Storting ses det, at Norge, der 1814 havde 4 lærde Skoler, nu har 16 fuldstændige af Stat og Kommune underholdte lærde og Realskoler foruden Middelskolerne. I Sverrig findes der 31 fuldstændige lærde og Realskoler (mod 14 før 1856) og 41 Middelskoler. Skolepengene ere 24 Kr. aarlig. Disse to Nabolande ere altsaa gaaede noget anderledes frem end vi. Hos dem har man forøget de højere Skolers Tal, men med det Samme gjort dem tilgængelige og frugtbare for Børn af Folkets store Masse; hos os har man indskrænket og ønsker endnu mere at indskrænke de højere Skolers Tal for at gjøre de

tiloversblevne rigtig fyldige baade i den ene og anden Henseende. Jeg tror, at dette er en urigtig Vej for et lille Folk, hvor Alle paa en Maade skulle have Del i Statsstyrelsen. I den omtalte Betænkning er det med Rette fremhævet ved Hjælp af Exempler fra andre Lande, hvor betydningsfuldt det er at have mange, om og i de ældste Klasser mindre talrige Skoler for den højere Almendannelse rundt om i Landet. Om der, hedder det saaledes, af det opvoksende unge Menneske skal blive en kundskabsrig aandelig udviklet Mand, afhænger, naar der findes et Net af højere Skoler med billige Skolepenge og med Fripladser for trængende Elever udbredt over Landet, i Reglen kun af hans egen Flid, Lærelyst og Begavelse, medens det i et Land med faa og kostbare og til de større Byer alene henviste Skoler vil betinges af, hvor han er født, og under hvilke økonomiske Kaar han lever. Nedlagde man hos os højere offentlige Skoler og overlod dette Anliggende til den private Forsorg, vilde den højere Dannelse efterhaanden blive et Privilegium for de mest velstaaende Samfundsklasser og fornemmelig for dem, som bo i de større Byer. At Følgen heraf vilde blive fordærlige for Samfundet i det Hele, vil næppe kunne negtes.

I det materialistiske Nordamerika er Sandheden af Ovenstaaende indset. I Staten Massachusetts er det saaledes ved Lov paabudt enhver Kommune, som indeslutter 500 Husholdninger foruden de almindelige Folkeskoler, at oprette og underholde en Skole, hvori Undervisning meddeles i Verdenshistorie, Fædrenestatens og de Forenede Staters Statsforfatning, det latinske Sprog, Geometri, Naturlære, Bogholderi og Landmaaling. Skolen skal være i Virksomhed mindst 10 Maaneder om Aaret. Indeslutter en Kommune 4000 Indbyggere og derover, skal den underholde en Skole, hvor Undervisningen foruden i de nævnte

Fag ogsaa gives i Græsk og Fransk, Astronomi, Geologi, Filosofi, Statsøkonomi. Disse højere Skoler, hvor Skolepengene ere ubetydelige eller ingen, staa aabne for alle Kommunens Børn af den fastsatte Alder og med de fornødne Forkundskaber. 1868 fandtes der i Massachusetts (med en Befolkning af 1,267,000 Mennesker) 175 saadanne offentlige højere Skoler foruden de rent private og legatarisk tilsvarende Skoler. I Begyndelsen, før 1848, rejste der sig stærke Angreb paa Loven, men denne gik sejrrig ud af Kampen. I Centralstyrelsens Beretning for 1865 hedder det blandt andet: Disse højere Skoler udøve en stor og heldig Indflydelse paa de lavere. De stille for de unge Elever højere Maal og betydningsfuldere Belønninger, end deres egne Skoler kunne tilbyde, og vække i deres Bryst Haab og Mod til at arbejde for at vinde dem. De skænke Staten Mænd i Besiddelse af Dannelsens Fortrin, Mænd, som uden disse Skolers Hjælp enten vilde være forblevne i Dunkelhed eller have tilbragt deres Liv under Kamp med Forlegenheder og Vanskeligheder. De højere Skoler kaste paa en smuk Maade Lys over og anvende praktisk den Theori om lige Rettigheder, hvorpaa vore Institutioner ere byggede. Her mødes Børn af de rige og de fattige, af de ansete og de ukjente paa fælles Grund. Deres Bestræbelser, deres Maal og Tragten er et og det samme. Ingen Udmærkelse finder Sted uden den som Naturgaver, Flid og god Opførsel frembringe. I Skolestuens Væddestrid, i deres Nederlag og Sejre mødes de saaledes, som de skulle mødes paa det foran dem liggende Livs store Omraade. De fattiges Børn, oplivede ved de Forhaabninger og det Mod, som en heldig Kappelstrid med Kammerater, der ere mere begunstigede af Lykken end de selv, ikke kan andet end vække, beredes til med et kjækkere Hjerte og en stærkere Arm at bekæmpe de Hindringer, som stille sig i Vejen for dem, medens de riges Børn læres til at

yde Naturgaver og Dyder, klædte i simpel Dragt, en retfærdig og hjertelig Anerkjendelse. Saaledes og alene saaledes kan den opvoksende Slægt bedst forberedes til at opfylde en Borgers Pligter og staa til Ansvar i en fri Stat.

Venner af Friskolen, der vistnok med god Grund ikke kunne føle sig tiltalte af det Schweiziske Forbunds ovenfor anførte Bestemmelse angaaende private Skoler, vil jeg dog henvise til et Land, hvis Statsindretning i meget tiltaler dem. Det engelske Parlament udvalgte som bekjendt 1869 en Kommission til at undersøge de forskjellige Slags Skoler. Et Par af dennes Bemærkninger om de engelske private Skoler anfører jeg nedenfor efter den ovenfor omtalte Indberetning fra det norske Undervisningsdepartement til Stortinget. Der findes, hedder det der, mange fortrinlige Privatskoler i England, men disse ere meget kostbare og faa derfor i Reglen deres Søgning fra de højeste Samfundsklasser. De fleste af de billigere Skoler — og disse udgjøre det store Flertal af de private Skoler for højere Undervisning, — betegnes som aldeles ude af Stand til at løse deres Opgave. Kommissionen erkjender Nødvendigheden af højere Privatskoler og fremhæver Vigtigheden af, at disse gennem forskjellige Foranstaltninger, hvorved der tilstaaes dem Rettigheder som ligestillede med de doterede eller offentlige Skoler, støttes i deres Virksomhed. Men med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt Behovet for højere Undervisning i de Dele af Landet, hvor doterede Skoler mangle, bør søges og kan ventes afhjulpel ved Privatskoler, ytrer Kommissionen blandt andet: De private Skoler skyldte deres Oprindelse til Virkningen af Handelsprincippet om Tilbud og Efterspørgsel, anvendt paa Opdragelsen. Det er ikke vanskeligt at se, at dette Princip nødvendigvis maa svigte i to Tilfælde; det svigter, naar Kjøberne begjære den urette Ting, og det svigter

ogsaa, naar de ere incompetent til at bedømme den rette Ting. Det hviler paa Reglen „*caveat emptor*“, Kjøbereren har at bedømme, hvad han kjøber. Men det er ganske vist, at det ikke kan siges, at Flerheden af Forældre af Middelklasserne ere virkelig gode Skjønsmænd med Hensyn til Opdragelse. De bedømme godt visse Ting, og disse specielle Ting ville de i den Grad have lagt Vægten paa, at den hele Undervisning komme i Ulave; men paa de bedste Midler til at udvikle Aanden og skærpe Evnerne have de slet intet Skjøn.

De Vanskeligheder, der saaledes møde ved Handelsprincipets Anvendelse paa Opdragelsen, blive alvorligere, alt eftersom vi stige ned ad den sociale Stige. De private Skoler af første Grad ere i enkelte Tilfælde værdige til at staa Side om Side med de doterede Skoler af samme Grad, hvilke de i nogle Henseender ere underlegne i andre overlegne. Men de fleste af de private Skoler ere efter den almindelige Mening slette. Heller ikke kan den Samfunds-klasser, for hvilken de ere beregnede, engang være vis paa at have saadanne Skoler til Disposition. De komme og forsvinde, eftersom Tilfældet raader, og intet Sted, der ikke er af betydeligt Omfang, kan være sikkert paa, at nogen saadan Skole paa en given Tid er forhaanden. — Endelig er det umuligt ikke at lægge Mærke til den alvorlige Mangel ved private Skoler, at de for det meste hvile paa Standsforskjel.» I intet Land, hedder det derfor i en i Aar given kort Fremstilling af det engelske Skolevæsen, hersker i saa høj Grad Kasteaand, som i England.

II.

Skoleefterretninger.

Eksamener S. 23. — Disciple S. 32. — Lærerne S. 38. — Det i Skoleaaret læste eller indøvede S. 41. — Skolefester S. 50. — Undervisningsapparater og Samlingerne S. 51. — Gaver S. 55. — Skolens Regnskab S. 57. — Fordeling af Skolens Beneficier S. 58. — Tidstavle for Prøverne S. 58. — Tilskrift til Forældrene S. 61. — Lære- og Læsebøger i det nye Skoleaar S. 63.

I.

Eksamener.

Afgangsprøven for studerende Disciple af den sproglig-historiske Retning. Ifølge det fra Ministeriet modtagne Schema afholdtes den skriftlige Del af denne Prøve den 15de og 16de Juni; den mundtlige fra 19de til 27de Juni. Den Orden, hvori Prøven i de forskjellige Fag foretoges, er angiven i forrige Aars Program. Af Undervisningsinspektionen var Prof. L. Ussing tilstede som Formand og var Meddommer i Dansk, Latin og Græsk. Som Udsendinge havde han med sig Adjunkt J. Petersen, Dr. Thor Sundby, Skolebestyrer Prof. Thrige, af hvilke den første var Meddommer i Fransk og Engelsk, den anden i Naturlære, den tredje i Historie og Oldnordisk.

Opgaverne til den skriftlige Prøve, der tilsendes fra Ministeriet, vare:

I Modersmaalet: I. Bunden Opgave: Hvilke ere de vigtigste Anvendelser i den nyere Tid af Naturkræfterne til Udvikling af Samfærselemidlerne? II. Fri Opgave: Hvorvidt er den Sætning sand: Sit Fædreland skylder man alt, hvad man kan udrette?

Oversættelse fra Latin til Dansk: L. Æmilius Paulus consul Perseum Macedonum regem apud Pydnam consecutus est. Hora diei iam ad meridiem vergebat; iter multo pulvere et incalescente sole factum erat; lassitudo et sitis iam sentiebatur et meridie æstum magis accensurum utrumque apparebat. Statuit sic affectos, quamvis dimicandi studio arderent alacresque signum poscerent, recenti atque integro hosti non obicere. Qvod consilium quum multi

tacite improbarent, Nasica unus ex omnibus ausus est monere consulem, ne hostem, qui certamen fugiendo priores imperatores ludificatus erat, manibus emitteret. Verendum esse, ne, si nocte abeat, sequendus maximo labore ac periculo in intima Macedoniæ sit, æstasque sicut prioribus ducibus per montes vagando circumagatur. Consul alio tempore se rationes redditurum promisit; nunc auctoritate veteris imperatoris contentum esse iussit. Postero die talem orationem habuit. Et tibi, P. Nasica, et quicumque idem, quod tu, occultius senserunt, non gravabor reddere dilatae pugnae rationem. Nam tantum abest, ut me hesternæ quietis poeniteat, ut servatum a me exercitum eo consilio credam. In qua me opinione sine causa esse ne quis vestrum credat, recognoscat, agendum, mecum, quam multa pro hoste et adversus nos fuerint. Iam omnium primum, quantum numero nos superent, neminem vestrum nec ante ignorasse et hesterno die explicatam intuentes aciem animadvertisse certum habeo. Ex hac nostra paucitate quarta pars militum præsidio impedimentis relicta erat; nec ignavissimum quemque relinqui ad custodiam sarcinarum scitis. Sed fac omnes una fuisse; parvum hoc tandem esse credimus, quod ex his castris in quibus hac nocte mansimus, exituri in aciem hodierno aut summum crastino die, si ita videbitur. diis bene iuvantibus, sumus? Nihilne interest, utrum militem, quem neque viæ labor hodie neque operis fatigaverit, integrum in tentorio suo arma capere iubeas, an longo itinere fatigatum et opere fessum, madentem sudore, ardentibus siti faucibus, ore atque oculis repletis pulvere, torrente meridiano sole, hosti obiicias recenti, qui nulla re ante consumptas vires ad proelium afferat? Qvis, pro deum fidem, ita comparatus vel iners atque imbellis fortissimum virum non vincat?

Oversættelse fra Dansk til Fransk: En Mand, som ikke kan læse, er i de forenede Stater en Sjældenhed, som aldrig træffes iblandt dem, der ere fødte i Landet. De ulykkelige Emigranter repræsenterer alene den gamle Verdens sørgelige Uvidenhed, og fra den anden Generation af findes Ligevægten gjenoprettet. De forenede Staters politiske Forfatning gjør den elementære Undervisning til en absolut Nødvendighed. Man har set og man ser endnu store Monarkier, mægtige Aristokratier støttede til et uvidende Folk; et Demokrati holder sig kun, hvis det tilstaar enhver Borger Midlerne til at lære med Forstand at opfylde de Pligter, som det har paalagt dem. Forstandige Mænd i de forenede Stater dele slet ikke den besynderlige Illusion hos dem, der i det simple Menneskenavn se en politisk Adkomst; de forstaa, at man fødes ikke som Statsborger, men at man bliver det. I det amerikanske Demokrati er Opdragelsen desuden ikke betragtet alene

som en politisk Nødvendighed, den er ogsaa anseet for en Tømme, et socialt Forebyggelsesmiddel. Man troer der, og med megen Ret, at jo mere Undervisningen udddeles med Gavmildhed, desto mere Sikkerhed har man imod de Forbrydelser og de Lidenskaber, som Uvidenhed og Elendighed avle. Hvad Loven straffer, forebygger Opdragelsen.

De forenede Stater, les États-unis. At træffes, se rencontrer, Ligevægten, le niveau. Gjør d. e. Underv. til en abs. Nødv. oversæt: gjør af d. e. U. en abs. N. At støtte til appuyer sur. At holde sig, se conserver. At tilstaa, accorder. Forstandig, sensé. Adkomsten, le titre. I „fødes som“ oversættes „som“ ikke. Tømmen, le frein. Forebyggelsesmidlet, le préservatif. At uddele, distribuer. Gavmildheden, la libéralité. Sikkerheden, la garantie. At avle, engendrer. At forebygge, prévenir.

Oprykningsprøve for fjerde Klasse: Ifølge det fra Ministeriet modtagne Schema og ifølge Skolens egen Bestemmelse afholdtes den skriftlige Del af denne Prøve fra den 15de til 17de Juni, den mundtlige Prøve fra 19de til 27de Juni og fra 8de til 12te Juli, saaledes som det er opført i forrige Aars Program. Af Eksamenkommissionen var Prof. Ussing Meddommer i Latin og Tysk, Prof. Thrige i Historie, Dr. T. Sundby i Fransk og Engelsk, Adjunkt Petersen i Mathematik og Naturlære.

De Opgaver, der sendes fra Ministeriet, vare følgende:

I Modersmaalet: Columbus og Cortez.

I Oversættelse fra Dansk og Latin: Det er bekjendt, hvor haarde Krige Julius Cæsar førte for at besejre Pompeius og hans Venner. Da han i Aaret 49 før Christi Fødsel var gaaet over Floden Rubico, der holdtes for Italiens Grænse, og nærmede sig Rom, forlod Pompeius Italien og samlede en stor Hær i Grækenland og Macedonien. Cæsar drog først til Spanien, hvor Afranius og Petreius, to af Pompeius's Venner stode i Spidsen for en Hær, og efter store Vanskeligheder og Færer sejrede han over dem. Fire Aar senere, da Pompeius var bleven dræbt og hans Venner slagne i den romerske Stats andre Provinser, forsøgte Pompeius's to Sønner Gneius og Sextus at gjøre Cæsar Modstand nærved Munda, en By i Spanien. I dette Slag kom Cæsar i en saa stor Fare, at han sagde, at han tilforn havde kæmpet for Sejren, men nu kæmpede for sit Liv. Dog forlod Lykken ham ikke, og han vendte som Sejrherre tilbage til Rom. Men han, som havde været uovervunden i

Krigen, blev i det følgende Aar myrdet i det romerske Senat af sine Fjender.

Grænse, finis. At staa i Spidsen for, præesse. At gjøre Modstand, resistere.

I Arithmetik: 1. Volumen V af en Kugle med Radius r er $V = \frac{4}{3} \pi r^3$

En halvkugledannet Skaal har en Radius paa 4 Tommer. Hvor meget veier den Mælk, der kan fylde Skaalen, naar et Maal Mælk veier 1,031 Gange saa meget som samme Maal Vand, og en Kubikfod Vand vejer 61,832 Pd.? Hvor meget mindre vil Skaalens Indhold komme til at veie, naar $\frac{1}{10}$ af Mælken erstattes ved Vand?

1 Kubikfod = 1728 Kubiktommer. Der anvendes Logarithmer.

2. At finde x og y af $x + \frac{1}{y} = 2a$

$$y + \frac{1}{x} = \frac{2}{a}$$

3. Hvilke Grundformler gjælde for Differensrækker (arithmetiske Progressioner)? Hvor mange Størrelser vedkommende Rækken maa der være givne, for at den kan være ganske bestemt? Kan man bestemme en Differensrække, naar det tredje Led er 5, det sjette 14 og det sidste 1001? Hvor stor er Summen af Leddene i denne Række?

I Geometri: 1. Der tegnes en Firkant ABCD, som ikke kan indskrives i en Cirkel. Derpaa konstrueres en anden Firkant med Vinkelspidserne A, B, C, med samme Areal som ABCD og indskrevet i Cirklen om Trekanten ABC. Kan Opgaven altid løses? Hvor mange Opløsninger kan der faas?

2. Bevis, at Kvadraterne paa en retvinklet Trekants Katheter forholde sig som deres Projektioner paa Hypotenusen. Naar en Cirkels Diameter er delt i to Stykker, der forholde sig som $1 + \sqrt{\frac{1}{2}}$ til $1 - \sqrt{\frac{1}{2}}$, hvad er da Forholdet imellem de to Korder i den ene Halvcirkel, som have Stykkerne til Projektioner? Forholdet skal have det simplest mulige Udtryk.

3. I et Kvadrat er indskrevet en Cirkel, og der er slaaet Cirkelbuer fra de fire Vinkelspidser som Centrere med den halve Kvadratside som Radius. Bevis, at Arealet indenfor de fire Cirkelbuer er ligesaa stort som det Areal, der ligger imellem Kvadratet og den indskrevne Cirkel, og angiv, hvilken Del af hele Kvadratets Areal hver af disse Dele udgjør, naar man regner med Archimedes's Bestemmelse af Forholdet imellem Cirkelns Periferi og Diameter. Der forlanges ordentlige Figurer; de, der have haft geometrisk Tegning, maa trække dem op.

Afgangsprøve af højere Grad for Realdisciple:

Orden, hvori Prøverne holdtes, var den samme som for 4de Klasses studerende Disciple; ligeledes vare de skriftlige Opgaver i Modersmaalet og Mathematik de samme. Meddommere vare i Fransk, Tysk og Historie de samme som for 4de Klasse; i Mathematik og Naturlære Adjunkt Petersen; i Engelsk Dr. Sundby; i Geografi Kommandør Jacobsen; i Naturhistorie Distrikslæge Willemoes

Tysk Stil. Det gamle Ægypten staaer formedelst sin Kultur og Kunstfærdighed som en Gaade for os. De sikreste Efterretninger, vi have derom, give Oldsagerne, disse uhyre Pyramider og Klippegrave, disse Ruiner af Kanaler, Stæder og Templer, denne Billedskrift, der overleverer Efterverdenen Kongernes Navne og Bedrifter. En Del af disse Værker tjente til Landets Nytte eller vare endog uundværlige for dets Bebyggelse. Uden Kanalerne, der ledede Nilens Vand til fjerne Egne, vilde en stor Del af Ægypten være en død Ørken, og kun de store Dæmninger muliggjorde Anlæggelsen af Stæder i den frugtbare Dal, som Oversvømmelsen flere Maaneder igjennem forvandler til en Sø. En anden Del tjener Religionen eller bevarer Erindringen om de Afdøde. Ingen andre Monumenter i Verden kunne rose sig af en lignende Varighed, og Billederne paa Templernes og Gravenes Vægge give en anskuelig Forestilling om Folkets Liv og Gudsdyrkelse, Felttog og Sejre, Haandværk og Kunster, og de gamle Ægyptere ere os mere bekendte end vore egne Forfædre.

At staa for os, dastehen. Oldsag, Alterthum. Klippegrav, Felsengrab. Ruiner, Trümmer. Bebyggelse, Aunbau. Dæmning, Damm. At muliggjøre, ermöglichen. Anlæggelse, Gründng. At bevare, erhalten. Gudsdyrkelse, Gottesdienst.

Afgangsprøve af lavere Grad for Realdisciple:

Ordenen, hvori Prøverne holdtes, var den samme som for 3die Klasse. Af Fremmede vare indbudte som Meddommere: Sognepræst Brasen i Tysk, Lærer Schack i Dansk, Ritmester Sehested i Geografi og Regning, praktiserende Læge Hansen i Naturhistorie, Kand. jur. Haagerup i Historie.

De skriftlige Opgaver, som Skolen selv giver, vare:

I Modersmaalet: I. Fri Opgave. Jernbanernes Betydning. — II. Bunden Opgave. Kristian den fjerde.

I Regning: a.

$$1. \quad \frac{\frac{3}{4}x + \frac{1}{2}}{\frac{5}{8}} \div \frac{\frac{2}{3}\left(x - \frac{3}{5}\right)}{\frac{7}{10}} = 2 - \frac{\frac{1}{2}\left(\frac{4}{7} - \frac{3}{5}x\right)}{\frac{3}{14}}$$

2. Paa de $\frac{3}{4}$ af et Parti Vareer tjenes 8 Procent, paa Resten 12 Procent; hvormange Procent tjenes paa det hele Parti?

b. 1) Find Rumfanget af en Kugle, hvis Grundflades Radius er 4" 5" 6" og hvis Højde er 17" 8" 3".

$$2) \quad x = \sqrt[5]{72,81} \cdot \sqrt[5]{0,47638} \text{ beregnes ved Logarithmer.}$$

Den almindelige Aarsprøve: Den skriftlige holdtes fra 15de til 17de Juni, den mundtlige fra 7de til 12te Juli i den Orden, som er angiven i forrige Aars Program. Som Meddommere vare af Fremmede indbudne: Sognepræst Brasen, Lieutenant v. Ellbræcht, Pastor Falkenskjold, Kommandør Frølich, Hospitalsforstander Gjærn, Kand. jur. Haagerup, Sognepræst Henningsen, Lægerne Hansen, Plesner og Willemoes, Kommandør Jacobsen, Oberst Mathiesen, Lærer Schack, Kammerjunker Scholten, Ritmester Sehested, Frøken Weischer.

Halvaarsprøven, der holdtes umiddelbart før Jul, var baade skriftlig og mundtlig i 6te, 5te og 4de Kl., dog ikke i alle Fag; i 3die og 2den blot skriftlig; i 1ste baade skriftlig og mundtlig.

I den til den lærde Skole hørende **Elementærskole** afholdtes den skriftlige Aarsprøve fra 15de til 17de Juni, den mundtlige den 5te, 6te og 10de Juli i den Orden, som er angiven i forrige Aars Program. — **Halvaarsprøven,** der baade var skriftlig og mundtlig, afholdtes i Slutningen af Januar d. A.

Til **Afgangsprøve** for studerende Disciple indstillede sig følgende 5 Disciple, hvoraf 4 bestode med 1ste, 1 med anden Karakter:

Emil Ferdinand Svitzer Lund, Søn af Proprietair L. til Annissegaard, f i Kjøbenhavn d. 8de Jan. 1858, opt. den 23de Aug. 1871 i 4de Kl. (nuv. 2den).

Aage Bojsen Møller, Søn af Sognepræst M., f. i Seiling den 30te Oktbr. 1857, opt. den 15de August 1872 i 5te Kl. (nuv. 3die).

Joachim Vilhelm Nicolai Reinhard, Søn af Overlærer R., f. Hillerød d. 27de April 1858, opt. den 23de Aug. 1868 i 1ste Kl.

Axel Henningsen, Søn af Sognepræst H. i Skævinge, f. i Oversø den 13de Jan. 1859, opt. den 23de Aug. 1869 i 2den Kl.

Hans Carl Peter Henrik Baumgarten, Søn af Skolelærer B., f. i Alume den 10de Juni 1857, opt. den 1ste Okt. 1867 i 1ste Kl.

Til Realafgangseksamen af højere Grad indstillede sig to Disciple:

Frederik Vilhelm Laurentius Sponneck, Søn af Greve v. Sp. i Nøddebo, f i Brøndbyøster den 22de Juli 1859, opt. d. 23de Aug. 1871 i 1ste Kl.

Carl Georg Lassen, Søn af afd. Proprietair L., f. den 4de Juli 1860 paa Over-Rohdergaard, opt. den 1ste Oktbr. 1870 i 1ste Kl.

Til Realafgangseksamen af lavere Grad indstilledes sig een Discipel:

Emil Gustav Schinkel, Søn af Godsekspeditor ved Jernbanen S., f. i Kjøbenhavn den 22de Nov. 1857, opt. den 23de Aug. 1869 i 1ste Kl.

Til fjerde Klasses Oprykningsprøve, der medfører samme Ret og giver samme Adgang til højere Undervisning som Realafgangseksamen af højere Grad, indstillede sig 2 Disciple af den sproglig-historiske Retning, J. G. Wedell-Wedellsborg og G. M. Wodschow, hvilken sidste efter bestaaet Prøve gik over til praktisk Virksomhed.

Udfaldet af de forskjellige Prøver vil ses af omstaaende Opgjørelse.

Afgangseksamen

	Points ved Aarsprøven i 4de Kl	Dansk.		Skriftlig Latin.	Mundtlig Latin.	
		I.	II.		læst.	ikke læst.
1. E. F. Lund . . .	68.	g. +	mg.	mg.	mg. +	mg.
2. A. Møller . . .	71.	mg.	mg.	g.	mg. ÷	g. +
3. J. Reinhard . . .	70.	g.	mg. +	mg.	mg.	mg. +
4. A. Henningsen	68.	g. +	mg.	g. -	mg. +	mg.
5. C. Baumgarten	56.	g. +	mg. ÷	g.	mg.	mg.

Aarsprøven

	Dansk.	Latin.	Græsk.	Tysk.	Fransk.
1. J. Wedell . . .	g. ÷	mg. ÷	ug. ÷	mg. +	ug. ÷
2. G. Wodschow	g.	mg. ÷	mg. ÷	g.	mg.

Realafgangsprøven

	Dansk.	Fransk	Tysk.	Engelsk.	Historie
1. V. Sponneck . . .	mg. ÷	mg.	g. +	mg.	ug. ÷
2. C. Lasson . . .	g. ÷	g.	tg. +	mg. ÷	mg.

Realafgangsprøven

	Dansk.	Skrivn. og Tegn.	Tysk.	Historie.
E. Schinkel . . .	mg.	mg. ÷	g.	mg.

.876.

Græsk.	Historie.	Naturlære	Engelsk.	Fransk.	Old-nordisk.	Hovedkarakter.
ng. ÷	ug. ÷	mg. +	mg. ÷	g. +	g. +	Første Karakter = 93.
mg.	mg. ÷	mg. ÷	mg.	g. +	mg.	Første Karakter = 89.
g. +	mg.	g.	ug. +	mg. +	mg. ÷	Første Karakter = 93.
ng. +	tg.	ug. ÷	g. +	mg.	mg. ÷	Anden Karakter = 81.
mg.	mg. ÷	ug.	mg.	g. +	g. +	Første Karakter = 90.

de Klasse.

Historie.	Geografi	Arithmetik	Geometri.	Naturhistorie.	Points.
g. +	mg. ÷	mg.	g. +	g. +	69
mg.	mg.	mg. ÷	tg. +	mg. +	66

højere Grad.

Geografi.	Arithmetik.	Geometri.	Naturhistorie.	Naturlære.	Points.
mg. +	mg. ÷	mg.	mg.	mg.	75
mg. ÷	mg. +	mg.	mg. ÷	mg.	64

lavere Grad.

Geografi.	Arithmetik.	Geometri.	Naturhistorie		Points.
g. ÷	mg.	tg.	mg. ÷		50

II.

Disciplene.

A. Den lærde Skole.

De to haarde Hjemsøgelse, som ramte den lærde Skole næsten samtidig, Forøgelse af Skolebetalingen og Inddragelse af de to nederste Klasser, maatte selvfølgelig mest trykke de Skoler, der laa i mindre Byer og hvis Disciple for største Delen vare udenbys, især fra Landet, hvor det ofte var umuligt at skaffe Børnene de for Optagelse i Statsskolen nødvendige Kundskaber i Fransk og Naturhistorie. Ved ihærdig Iver fra flere Sider synes dog nu det værste af denne Krisis overstaaet. I Fjor blev der indmeldt til forskellige Klasser i Statsskolen flere Disciple end Tilfældet har været i de sidste tyve Aar i denne lille Skole. Ved Udgangen af forrige Skoleaar var Disciplenes Antal 42, deraf udgik 9 efterat have underkastet sig Afgangsprøven til Universitetet, Realafgangsprøverne eller 4de Klassenes Oprykningsprøve. 1 Discipel, Joh. Holm, flyttede til Kjøbenhavn. Derimod optoges 18 nye Disciple dels straks dels efter Skoleaarets Begyndelse, nemlig:

I tredie Klasse:

C. S. Jensen.

I anden Klasse:

F. L. Jensen. K. A. V. Knudsen.

I første Klasse:

C. F. Burmeister. H. E. C. Carlsen. A. P. G. Damn. J. Hersom. J. C. J. Jensen. C. F. P. Mortensen. P. Nielsen. A. T. W. Petersen. V. Rosen. O. V. L. Rundin. V. C. A. Simonsen. L. Th. Sundorph. L. Swendsen. N. O. Sørensen. J. G. Wedell.

I Aarets Løb udmeldtes J. P. Ebbesen, E. Jacobsen, A. F. M. Sehested ved Konfirmationen i Foraaret, L. Swendsen og C. Stjernholm, da deres Forældre flyttede til Kjøbenhavn. Ved Maanedscensuren den 25de Maj er Disciplenes Antal derfor 46, der ere fordelte saaledes:

6te og 5te Klasse.

1. Jens Otto Harry Jespersen, Søn af afdøde Herredsfoged J., f. den 16de Juli 1860, opt. den 13de Okt. 1870 i 2den Kl.
2. Charles Wilhelm Petrus Swendsen, Søn af Prokurator S., f. den 5te April 1860, opt. den 23de Aug. 1870 i 2den Kl.
3. Carl Johan Laurits Hildedrand, Søn af Bager H., f. den 9de Juli 1859, opt. den 23de Aug. 1870 i 2den Kl.
4. Christian Ibsen Hansen, Søn af Kroforpagter H., f. den 5te Febr. 1854, opt. den 27de Febr. 1870 i 2den Kl.
5. Harald Vilhelm Brasen, Søn af Sognepræst B., f. den 23de Oktbr. 1858, opt. den 23de Aug. 1871 i 2den Kl.
6. Joachim Godske Wedell-Wedellsborg, Søn af Amtmand Baron W.-W., f. den 19de Sept. 1860, opt. den 23de Aug. 1870 i 1ste Kl.

4de Klasse*).

1. Ludvig Mantzius Hermann Larssen-Parsbech, Søn af Proprietær P., f. den 4de Febr. 1862, opt. den 23de Aug. 1871 i 1ste Kl.
2. Hans Nielsen Hansen, Søn af Parcellist H. f. den 9de Maj 1860, opt. den 10de Jan. 1875 i 2den Kl.
3. Sophus Alfred Jespersen, Broder til Nr. 1 i 6te Kl., f. den 13de April 1862, opt. den 23de Aug. 1871 i 1ste Kl.
4. Carl Emil Stepheni Stephensen, Søn af Herredsfuldægtig S., f. den 2den Okt. 1861, opt. den 23de Aug. 1871 i 1ste Kl.
5. Johannes Frederik Leopold August Damm, Søn af Forpagter D., f. den 26de Novbr. 1861, opt. den 3die Maj i 1ste Kl.
6. Valdemar Lasson, R., f. den 17de April 1862, opt. den 23de Aug. 1871 i 1ste Kl.

*) De Elever, efter hvis Navn er sat et R. hører til Realklassen, de andre ere studerende.

7. Hans Christian Daniel Voigt, R., Søn af afd. Kunst-drejer V., f den 11te Febr. 1861, opt. den 23de Aug. 1870 i 1ste Kl.

3die Klasse.

1. Carl Sophus Jensen, Søn af Lærer J., f. den 22de Marts 1862, opt. den 23de Aug. 1876 i 3die Kl.
2. Hans Ivar Carl Mathiesen, Søn af Mejeriforpagter M., f. den 23de Marts 1861, opt. den 15de Aug. 1875 i 2den Kl.
3. Vilhelm Christian Jørgensen, R., Søn af kgl. Skovfoged J., f. den 13de Septbr. 1862, opt. den 15de Aug. 1872 i 2den Kl.
4. Victor Emil Petersen, R., Søn af Malermester P., f den 10de Aug 1861, opt. den 15de Aug. 1874 i 1ste Kl.
5. Carl Bonde Brasen, R., Broder til Nr. 5 i 6te Kl., f den 14de April 1862, opt. den 15de Aug. 1874 i 1ste Kl.
6. Henrik Camillo Teisen, Søn af Forpagter T., f. den 7de Maj 1861, opt. den 23de Aug. 1870 i 1ste Kl.
7. Valdemar Henningsen, Søn af Sognepræst H., f. d. 21. Maj 1863, opt. den 15de Aug. 1874 i 1ste Kl.
8. Herman Adolph Johannes Bauditz, R., Søn af afd. Kammerjunker B., f. den 19de Juli 1861, opt. den 1ste April 1875.

2den Klasse.

1. Frederik Louis Jensen, Søn af afg. Jæger J., f. d. 2den Okt. 1862, opt. i 2den Kl. den 15de Aug. 1876.
2. Emanuel Philip Andreas Reehoff, R., Søn af Kjøbmand R., f. den 20de Sept. 1862, opt. den 15de Aug. 1875 i 1ste Kl.
3. Valdemar Gørtz, Søn af Kaptain Branddirektør G., f. den 21. Maj 1863, opt. den 23de Aug. 1871 i (dav.) 1ste Kl.
4. Knud Andreas Valdemar Knudsen, R., Søn af Particulier K., f. den 19de Okt. 1864, opt. den 1ste Nov. 1876.
5. Frederik Vilhelm Limpricht, R., Søn af Forpagter L., f. den 18de Marts 1864, opt. den 15de Aug. 1875 i 1ste Kl.
6. Anton Günther Ellbrecht, Søn af Lieutenant v. E., f. den 24de Febr. 1864, opt. den 15de Aug. 1875 i 1ste Kl.

7. Frederik Ludvig Høeg, Søn af Skolelærer H., f. den 27de Juli 1864, opt. den 15de Aug. 1875 i 1ste Kl.
8. Harald Plenge, R., Søn af Forpagter P., f. den 30te Juli 1863, opt. d. 15de Aug. 1875 i 1ste Kl.

1ste Klasse.

1. Jens Peder Jeppe Jensen, Søn af Væver J., f. den 24de Jan. 1863, opt. den 15de Aug. 1876.
2. Thorvald Sundorph, Søn af Proprietair S., f. den 19de Okt. 1863, opt. den 21de April 1877.
3. Niels Olesen Sørensen, Søn af Gaardejer S., f. den 19de Okt. 1863, opt. den 15de Aug. 1876.
4. Julius Marius Hersom, Søn af Kjøbmand H., f. d. 2den Sept. 1864, opt. den 15de Aug. 1876.
5. Carl Frederik Peter Mortensen, Søn af kgl. Skovfoged M., f. den 25de Maj 1864, opt. 15de Aug. 1876.
6. Otto Vilhelm Lorentzen Rundin, Søn af Proprietair R., f. den 17de April 1864, opt. den 15de Aug. 1876.
7. Hannibal Lauritz Carl Carlsen, Søn af Sognepræst C., f. den 29de April 1864, opt. d. 15de Aug. 1876.
8. Niels Frederik Stanislaus Langkilde, Søn af Prokurator L., f. den 11te Okt. 1862 opt. den 15de Aug. 1875.
9. Andreas Peter Utke Georg Damm, Søn af Forpagter D., f. den 10de Okt. 1863, opt. den 15de Aug. 1876.
10. Christian Frederik Burmeister, Søn af afd. Kammerjunker B., f. den 27de Juni 1865, opt. den 15de Aug. 1876.
11. Joachim Gregers Wedell-Wedellsborg, R, Søn af afd. Baron W., f. d. 4de Novbr. 1863, opt. den 15de Aug. 1876.
12. Anker Frederik Villiam Petersen, R., Søn af Malermester P., f. den 28de Aug. 1863, opt. den 15de Aug. 1876.
13. Victor Philip Sophus Vilhelm Rosen, Søn af Kammerherre v. R., f. den 10de Nov. 1863, opt. den 15de Aug. 1876.
14. Niels Simon Schiødtz, R., Søn af Hestehandler S., f. d. 17de Sept. 1862, opt. den 15de Aug. 1876.
15. Lauritz Peter Vilhelm Nielsen, R., Søn af Gaardejer N., f. den 12te Juni 1863, opt. den 1ste Okt. 1876.
16. Vilhelm Carl August Simonsen, R., Søn af Politibetjent S., f. den 10de Maj 1864, opt. d. 15de Aug. 1876.

B. Elementarskolen.

Antallet af Disciplene i denne Skole var ved Slutningen af forrige Skoleaar 24, af hvilke 9 opflyttedes i Statsskolen, 15 bleve tilbage. Dels straks ved det nye Skoleaars Begyndelse dels i Løbet af samme blev der optaget 22. I begge Skolens Afdelinger er Diciplenes Antal nu, førend Forbindelsen med Byens Realskole sættes i Værk, 83. Elementarskolen tæller i Øjeblikket 37 Disciple, der ere fordelte saaledes i de tre Klasser:

I ældste Klasse (11—13 Aar).

1) Ludvig Rasmus Koch, Søn af afd. Forpagter K.
 2) Vilhelm Jensen, Søn af afd. Jagtjunker J. — 3) Ludvig Frederik Erasmus Bruel, Søn af Forpagter B. —
 4) Carl Theodor Philipsen, Søn af afd. Branddirektør P. — 5) Ove Vilhelm Petersen, Søn af Adjunkt P. —
 6) Johan Adam Lumhold, Søn af Landinspektør L. —
 7) Vilhelm Carl Ulrich Lejderstorff, Søn af Gjæstgiver L. — 8) Vilhelm Christian Lumhold, Broder til Nr. 6. —
 9) Ludvig Schiødtz, Søn af Hestehandler S. — 10) Johan Frederik Olsen, Søn af Gjæstgiver O. — 10) Albert Holger Hollmann, Søn af Kjøbmand H. — 11) Lars Emil Milner, Søn af Skrædermester M. — 13) Hans Peter Olsen, Søn af Slagtermester O.

I næstældste Klasse. (9—12 Aar).

1) Niels Vilhelm Abben, Søn af Tømmermester A. —
 2) Georg Henrik Lassen, Søn af afd. Proprietær L. —
 3) Carl Ferdinand Vilhelm Jessen, Søn af afd. Manufakturhandler J. — 4) Axel Claudius Kilerich Andersen, Søn af Møller A. — 5) Henning Günther Larsen, Søn af Proprietær L. — 6) Olaf Plenge, Søn af Forpagter P. — 7) Gunni Emanuel Vilhelm Hersom, Søn af Kjøbmand H. — 8) Johan Frederik Utke Damm, Søn af Forpagter D. — 9) Oscar Heegaard Nielsen, Søn af kgl. Skovfoged N. — 10) Sophus Theodor Peter Lichtenberg, Søn af Proprietair L. — 11) Adolph Julius William Johannes Sponneck, Søn af Greve v. S. — 12) Hans

Georg Hansen, Søn af Skomagermester H — 13) Ludvig Richard Willerup, Søn af Kjøbmand W.

I yngste Klasse.
(8—11 Aar).

- 1) Carl Henrik Krebs, Søn af Kjøbmand K. K. —
- 2) Carl Bernhard Georg Koch, Broder til Nr. 1 i ældste Kl. —
- 3) Christian Galberg Olsen, Søn af Gjæstgiver O. —
- 4) Christian Frederik Schiødtz, Broder til Nr. 9 i ældste Kl. —
- 5) Hans Damm, Broder til Nr. 8 i næstældste Kl. —
- 6) Alfred Jacobsen, Søn af Kommandør J. —
- 7) Frederik Christian Israelsen, Søn af Gaardejer I. —
- 8) Israel Olsen Israelsen, Broder til foregaaende. —
- 9) Erik Plenge, Broder til Nr. 6 i næstældste Kl. —
- 10) Knud Plenge, Broder til foregaaende. —
11. Aage Andreas Langkilde, Søn af Prokurator L.

Af ovenstaaende Disciple i Statsskolen ere 16 fra Hillerød eller Nyhusene; 24 fra andre Steder i Amtet; 4 fra det øvrige Sælland; 2 fra Jylland. — Af Elementarskolens Disciple ere 27 fra Hillerød eller Nyhusene; 9 fra andre Steder i Amtet; 1 fra Jylland.

Med Hensyn til Stand ere i Statsskolen 14 Sønner af større eller mindre Landbrugere; 10 Sønner af Handelsmænd og andre Industridrivende; 4 Sønner af Præster, 2 af Skolelærere; 16 af andre Embeds- og Bestillingsmænd. — I Elementarskolen ere 14 Sønner af Landbrugere; 15 Sønner af Købmænd eller Industridrivende; 8 Sønner af Embeds- eller Bestillingsmænd.

III.

Lærerne og Lærefagenes Fordeling.

a) Den lærde Skole.

Rektor:	Latin og Græsk i VI. og V. Kl.	20	Timer.
Overlærer	Ostermann: Latin og Græsk i IV. Kl.; Fransk i II. Kl.	16	--
—	Reinhard: Latin og Græsk i III. Kl.; Latin, Historie og Geografi i II. Kl.	24	—
—	Børre*): Fransk i IV. III. og I. Kl.; Dansk i II. Kl.; Religion i III.—I. Kl.; Skrivning i IV.—I. Kl.	24	--
Adjunkt	Hertel*): Tysk i IV.—I. Kl.; Dansk og Latin i I. Kl.	24	—
—	Petersen*): Naturlære i IV. og III. Kl.; Naturhistorie i IV.—I. Kl.; Geo- grafi i IV., III. og I. Kl.; Geometri i I. Kl.; Regning i I. Kl.	24	—
—	Bendz*): Naturlære i VI. og V. Kl.; Mathematik i IV. og III. Kl.; Arith- metik og Regning i II. Kl.; Arith- metik i I. Kl.	24	—
—	Mathiesen*): Dansk Stil, Svensk og Fransk i VI. og V. Kl.; Dansk i IV. Kl., Engelsk i alle Klasser; Historie i I. Kl.	24	—
—	Bricka*): Historie i VI.—III. Kl.; Oldnordisk og dansk Literatur i VI. og V. Kl.; Dansk i III. Kl.; Tysk i I. R.; Tegning i IV.—I. Kl.	24	--
Kommandersergent	From: Gymnastik og Svøm- ning	10	—
Ecngang	om Ugen Riffelskydning fra 1ste April til Oktober under Kommandør Jacob- sen og Gymnastiklæreren.		
Kantor	Erslev: Sang	4	—

*) Disse Lærere have tillige Tilsyn ved Gymnastik og med Over-
sidderne Lørdag Eftermiddag. Adjunkt Hertel har Tilsyn ved
Chorsangen. Overlærer Børre har det almindelige Eftersyn af
de skriftlige Arbejder.

Tabel over hvert Fags ugentlige Timer.

(St. betyder den studerende Afdeling af en Klasse,
R. Realafdelingen, F. eller Parenthes angiver, at Timen
er fælles for begge Klassers Afdelinger)

	VI.	V.	IV.	III.	II.	I.	Timer ialt.
			St F. R.	St. F. R.	St. F. R.	St. F. R.	
Oldnordisk	(2)	(2)					4
Dansk og Svensk	(2)	(2)	2 1	2	2	3	14
Latin	(7) 2	(7) 2	8	7	8	6	47
Græsk	(6)	(6)	5	5			22
Tysk			2 1	2 1	2 1	2 1	12
Fransk	(3)	(3)	2	2	3	3	16
Engelsk	(2)	(2)	3	3	4	3	17
Religion og Bi- bellhistorie				2	2	2	6
Historie	(3)	(3)	2 1	3 1	2	2	16
Geografi			2	1	2	2	7
Arithmetik, Geometri og Regning			5 2	4 2	6	6	23
Naturhistorie			2	2	2	2	8
Naturlære	(3)	(3)	3	2			11
Skrivning			1	1	1 1	2	6
Tegning			2	2	2	2	8
Ialt ugentl. Timer	30	30	30 30	30 30	30 30	30 30	
Sang	2	2	2	2	2	2	4
Gymnastik og Svømning	4	4	4	4	4	4	10

b) I Elementarskolen.

I denne Skole have Fagene været fordelte saaledes:
 Overlærer Børre: Religion i alle Klasser.

Adjunkt Hertel: Tysk i ældste Kl. A.

— Petersen: Naturhistorie i alle Kl.; Geografi i i Klasse A og B.

— Mathiesen: Fransk i ældste Kl. A.

— Bricka: Dansk, Geografi og Verdenshistorie i de to ældste Kl.; Sang i alle Kl.

Lieutenant v. Ellbrecht: Tysk og Historie i næst-ældste Kl. B.

Lærer Brodthagen: Regning i de to ældste Klasser.

Frøken A. Berg: alle Fag i yngste Kl. undtagen Naturhistorie og Gymnastik; Skrivning og Tegning i alle Klasser

Kommandersergent From: Hovedregning i Kl. B.; Gymnastik i alle Klasser.

Tabel over hvert Fags ugentlige Timer.

	Ældste Klasse. A.	Næstældste Klasse. B.	Yngste Klasse. C.
Dansk	4	4	6
Tysk	3	3	3
Fransk	3	»	»
Religion	2	2	2
Historie	4	4	3
Fortælling	»	1	1
Geografi	2	2	2
Naturhistorie	2	2	1
Regning	4	4	4
Skrivning	4	4	4
Tegning	1	1	1
Sang	1	1	1
Gymnastik og Svømning	4	4	4
Ialt ugentlige Timer	34	32	32

IV.

Det i Skoleaaret læste og indøvede.

a) Den lærde Skole.

Dansk.

6te og 5te Kl. Literaturhistorie (Bricka). I en ugentlig Time er der, efter en forudskikket, kortfattet Fremstilling af den gammel-nordiske Literatur i dens mest karakteristiske Personligheder og Værker, givet en Udsigt over den danske Literaturs Historie fra de ældste Tider til Reformationstiden (incl.). — (Mathiesen): Øvelser i mundtlig Foredrag over selvvalgte Emner 1) Et Afsnit af den franske Romanliteratur, efter Scherr, 2) „Internationale“, 3) et Afsnit af den italienske Literatur, 4) Hans Helgesens Levnet og Bedrifter, 5) Kong Birger og hans Brødre, 6) en Sensationsroman. 27 Hjemmestile, hvoraf omtrent hver fjerde er en fransk Version.

IV. Klasse. (Mathiesen). Hovedpunkterne af den græske og nordiske Mythologi ere gennemgaaede eksaminatoriske. Øvelser i Oplæsning af dansk Poesi ere jevnlig holdte. Oplæst: 1) Egil Skallegrimsens Saga, 2) Finboge (den Stærkes Saga og 3) Oehlenschlägers Hakon Jarl. — 28 Hjemmestile, hvoraf hver fjerde er en fransk Version.

3 Kl. (Bricka). Hovedpunkterne af den nordiske Mythologi ere gennemgaaede eksaminatorisk efter Arentzens og Thorsteinsons nord. Mythol. Øvelser ere holdte i Oplæsning af dansk Prosa og Poesi, samt i dansk Analyse. En Hjemmestil er skreven hver Uge (i alt 37).

2 Kl. (Børre). Holsts prosaiske Læsebog er benyttet til Oplæsning og Analyse, hvorved Bojsens Grammatik er repeteret. Af Holsts poetiske Læsebog ere 4 længere Digte lærte udenad. 34 Stile, hvoraf 2 ere skrevne paa skolen

1. Kl. (Hertel). Øvelser i Oplæsning og Analyse efter Holsts pros. Læseb.; efter sammes Saaadigte til Udenadslæsning ere 10 lærte. Bojesens danske Sprog-lære er læst og repeteret indtil Ordstillingen. En Hjemmestil hver Uge (i alt 34).

Svensk (Mathiesen).

6te og 5te Kl. Hammerich Svenske Læsestykker S. 235—61 oplæst og oversat;

5te Kl. destoruden Runebergs Elgskytterne 1—3. Sang.

Oldnordisk (Bricka).

6te Kl. har lært Wimmers oldnordiske Læsebog S. 36—104, med Overspringelse af Versene i Sagaen. Iversens Grammatik repeteret.

5te Kl. har læst Wimmers oldnordiske Læsebog S. 1—48. Iversens Grammatik gennemgaaet.

Latin.

6te Kl. (Rektor). Horats Oder I og II (med Undt af I 5, 13, 19, 23, 25, 36 og II 4, 5), Brevene med ars poetica. Ciceros Taler for Milo og Ligarius. Cursorisk: Terents' Andria. Extemporal Læsning af Flemmers Sølvalderens Forff: Curtius Rufus. Tregders Literaturhist.; Bojesens Antikviteter. Versioner 66. Repeteret Seneca: Consolatio ad Marciam og Providentia; Ciceros Cato major; Tacitus: Agricola; Livius: 33te Bog; Vergils Æneide, 1ste Bog; Madvigs Carmina selecta: Catul (undt. X), Tibul, Martial. Til Afgangsprøve opgives: Horats' Oder I og II, Brevene med ars poetica; Madvigs Carmina selecta: Catul (undt. X), Tibul og Martial; Cicero: Cato major, Talerne for Milo og Ligarius; Vergils Æneide, 1ste Bog. Livius 33te Bog; Tacitus' Agricola; Senecas Consolatio ad Marciam og Providentia. Cursorisk: 34te Bog af Livius; Cæsars Bellum civile, 3die Bog; Terents' Andria.

5te Kl. (Rektor). Horats' Oder som 6te Kl., første Bog af Brevene og ars poetica; Ciceros Taler for Ligarius og Milo; Tacitus' Agricola; Terents' Andria. Extemporal Læsning, Versioner og Bidiscipliner som 6te Kl. Versioner 70.

4de Kl. (Ostermann) Livius 35te Bog; Ciceros Tale for Sext. Roscius fra Ameria; Vergils Aeneide 2den Bog. Grammatik: Hele Syntaksen, af Formlæren, Kjønsregler og uregelmæssige Verber.

Hjemmestile 41, Skolestile 28, Versioner 7.

3die Kl. (Reinhard). Sallust. bell. Catilin; Cicer. oratt. I og II in Catilinam; Ovid. metamorph. eft. Blochs Udvalg: Verdensaldrene og Deucalion, Jo. — Grammatik: Formlæren repeteret; af Syntaksen: Kasuslæren repeteret; læst c. 7 og 8 og Moduslæren. Stile 42 hjemme, 11 paa Skolen, mundtlig 6 Gange, 10 Versioner.

2den Kl. (Reinhard). Cæsar bell. Gall. c. 1 og 2. Gramm.: Formlæren repeteret. Af Syntaksen læst Cap. 1—8 samt de vigtigste Regler om Coniunctiv og Infinitiv.

64 Hjemmestile, 4 paa Skolen, 37 mundtl. St., 3 Versioner.

1ste Kl. (Hertel). Forchhammers Læsebog læst og repeteret. Af Madvigs Formlære er læst alt, hvad der var nødvendigt, for at Disciplene kunde kjende og tilegne sig de i Læsebogen forekommende Former. 20 Stile, hvoraf 4 paa Skolen, dels efter de danske Stykker i Læsebogen, dels efter Forchhammers Stiløvelser.

Græsk.

VI. Kl. (Rektor.) Iliaden 3die Bog; Herodot S. 65—88; Platon S. 11—42, 51—71, 99—101. Petersens Anthologi S. 1—10, S. 14 Nr. 5, S. 15—19, S. 21—25, S. 26 Nr. 2, S. 28 Nr. 6, S. 34—41, 43—44. Christensens Antikviteter, Tregders Mythologi og Literaturh. — Repeteret: Odysseen 8de, 9de, 10de og 11te Bog. Platon S. 84—98, 102—108. Herodot S. 1—45, 56—65. — Til Afgangsprøven opgives: Odysseen 8de, 9de, 10de og 11te Bog, Iliaden 3die Bog. Thriges Udvalg af Platon: Apologien S. 11—26, Faidon S. 27—42. 51, 55; Symposion S. 55—71; Protagoras S. 84—98; Hippias S. 99—101; Staten S. 102—108; Herodot i Udvalg ved Berg S. 1—45, 56—88; Petersens Anthologi (se ovenfor).

5te Kl. Thriges Udvalg af Platon S. 11—42, 51—71, 99—101. Bergs Udvalg af Herodot S. 65—88. Iliaden 3die Bog. Tregders Mythologi og Literaturhist., Christensens Antikviteter.

4de Kl. (Ostermann) Bergs udvalgte Stykker af Arrian o. s. v. S. 1—14 (Pausanias); S. 40—58 (Xenophon). Homers Odyssee, 6te Bog. Hele Bergs Grammatik (dog ikke Dialekterne).

3die Kl. (Reinhard). Bergs Forskole. Græsk Læsebog af Berg: 1—7 og 9—13. Grammatik: Bergs Formlære.

Tysk.

4de Kl. (Hertel). Jürs og Rungs poetiske Læsebog med Forbigaaelse af enkelte Digte; i Slutningen af Aaret Wallensteins Lager og et Par Acter af Die Piccolomini cursorisk. Simonsens Formlære og nogle Kapitler af sammes Syntaks. — 4de Realklasse har desuden i en særskilt Time læst omtrent 100 Sider af Toepfers Udvalg og skrevet ialt 60 Stile, hvoraf 4 paa Skolen; en Del Timer ere anvendte til mundtlig Oversættelse fra Dansk til Tysk.

3die Kl. (Hertel). P. Hjorts Læsebog (5te Oplag); S. 134—145; 164—194; 315—324 og 341—361. Simonsens

Formlære. 25 Stile skrevne hjemme. — 3die Realklasse har desuden i en særskilt Time læst af Toepfers Udvalg S. 55—63; 88—188. Et Par Kapitler af Simonsens Syntaks. Foruden de med de Studerende fælles Stile 34 (hjemme). — 2den Kl. (Hertel) Kapers Læsebog S. 142—201. Simonsens Formlære. — 35 Stile, skrevne hjemme. — 2den Realklasse har desuden i en særskilt Time læst af Toepfers Udvalg S. 1—95 og foruden de med de studerende fælles Stile skrevet 31 Stile hjemme.

1ste Kl. (Hertel) Kapers Læsebog S. 72—135. Det væsentligste af Simonsens Formlære. 32 Stile skrevne hjemme. — 1ste Realkl. (Bricka). I en Time ugentlig mundtlig Stil efter Holbech og Petersens Materialier St. 1—20.

Fransk.

6te og 5te Kl. (Mathiesen). Borrings Etudes littéraires S. 62—119; 162—172; 231—266. I Grammatik: repeteret de uregelm. Verber; derhos frit gennemgaaet Reglerne for Brugen af participe, subjontif og subjontifs Tider. Af og til mundtlig Stil. Kursorisk: 1 Gjennemsnit 9300, Maximum 20,400, Minimum 1,730. 46 Stile, hvoraf 14 paa Skolen.

4de Kl. (Børre). Borrings Etudes S. 46—62, 147—162, 237—242, 300—344, 390—397, 437—454. Af Pios Grammatik er Formlæren repeteret, og Syntaksen gennemgaaet i det væsentlige. Kursorisk Læsning, hvortil navnlig er benyttet *La guerre des paysans* af H. Conscience og *Les trois mousquetaires* af A. Dumas, er øvet 1 Gang om Maanedens. 37 Stile, hvoraf 2 paa Skolen.

3 Kl. (Børre). Borrings Etudes S. 1—20, 46—62, 119—147. Af Pios Grammatik er Formlæren repeteret, og af Syntaksen læst det Vigtigste i Afsnittet § 1—49. I Stil ugl., ialt 35 Stile, hvoraf 3 ere skrevne paa Skolen. I Ahns Læsebog ere de danske Stykker repeterede paa Skolen.

2den Kl. (Ostermann). Sicks Læsebog for Mellemklasserne S. 1—71; repeteret S. 1—63. Pios Grammatik; Formlæren. Franske Stile 40, kun 1 paa Skolen. Af Ahns Læsebog ere de danske Stykker gennemgaaede.

1ste Kl. (Børre). Ahns Læsebog, II Afdeling, er læst. Af Grammatik er det vigtigste af Formlæren læst. 48 Stile, hvoraf 11 ere skrevne paa Skolen.

Engelsk (Mathiesen).

6te og 5te Kl. Listovs Læsestykker II, S. 155—201. Derefter Løkkes Udvalg af engelske Forf., S. 348—420. Repeteret Listovs Læsestykker II, S. 1—155. I Grammatik repeteret de uregelm. Verber og indøvet enkelte andre Hovedpunkter. Curs.: i Gjennemsnit 8,840, Max. 32,030, Min. 1,340.

4de Real-Kl. Listovs Udvalg af engelske Forf. I, S. 38—102; II 1—201. Repeteret Listovs Læsestykker II. I Grammatik repeteret de uregelm. Verber og enkelte andre Hovedpunkter. Stile 22; deraf paa Skolen 2. Curs.: i Gjennemsnit 8,580, Max. 24,530, Min. 200.

3die Real-Kl. Listovs Læsestykker II Afd., sammes Udvalgt af engelske Forf. I. Løkkes Læsebog for Mellemklasser S. 1—82 med Forbigaaelse af Versene 38 Stile, hvoraf 10 paa Skolen. I Grammatik de uregelm. Verber.

2den Real-Kl. Listovs Læseraad II og sammes Læsebog I læst og repeteret. Stile 32, deraf 6 paa Skolen.

1ste Real-Kl. F. Møllers danske Læsebog Afd. I og II, S. 72—91. Stile 96, deraf 4 paa Skolen.

Religion (Børre).

3die Kl. Af Assens's Bibelhistorie er læst S. 163—234; Balslevs Katekismusforklaring er repeteret; endel forhen lærte Psalmer ere repeterede med Optagelse af enkelte nye.

2den Kl. Af sammes Bibelhistorie er læst S. 69—163; af Balslevs Katekismusforklaring S. 30—65; Psalmer ligesom i 3die Kl.

1ste Kl. Af sammes Bibelhistorie S. 1—69; af Katekismusforklaringen S. 1—30 (Troen); omtrent 10 Psalmer ere lærte.

Historie.

6te Kl. (Bricka) har læst Oldtidens Historie fra Augustus, den nyeste Tids Historie og hele Nordens Historie, samt repeteret Oldtiden til Augustus, Middelalderens og den nyere Tids Historie. Alt efter Bloch og Thriges Lærebøger.

5te Kl. (Bricka) har læst Oldtidens Historie fra Augustus, den nyere Tids Historie og hele Nordens Historie, efter Bloch og Thriges Lærebøger. Undervisningen har været fælles med 6te Kl.

4de stud. Kl. (Bricka) har læst Oldtidens og Middelalderens Historie efter Blochs Lærebog for Realskoler,

samt Nordens Historie efter samme Bog ud til den nyeste Tid. — 4de Real-Kl. har desuden læst den nyere og nyeste Historie efter samme Bog.

3die stud. og Realkl. (Bricka) har læst den nyere og nyeste Historie efter Blochs Læsebog for Realskoler.

2den stud. og Real-Kl. (Reinhard) Middelalderens Historie efter samme Bog.

1ste Kl. (Mathiesen). Den gamle Historie efter samme Bog.

Geografi.

4de Kl. (Petersen). Hele Geografien efter Erslevs Lærebog Nr. 2.

3die Kl. (Petersen). Asien, Afrika, Amerika og Australien efter Erslevs Lærebog Nr. 2

2den stud. og Real-Kl. (Reinhard). Europa fra det britiske Rige til Enden, Asien, Afrika og Amerika efter Erslevs Lærebog Nr. 2.

1ste Kl. (Petersen) Erslevs Bog Nr. 2 forfra til de britiske Øer.

Mathematik og Regning.

Mathematik. (De brugte Lærebøger ere: Holmstedts Ledetraad i Arithmetik og Geometri, samt i I. og II. Kl. Henrik Smiths Arithmetik og Geometri.)

4de Kl. (Bendz). I Plangeometrien er læst fra Nr. 217 og ud. I Arithmetik er læst Læren om Ligninger, Logarithmer, Rækker og Rentesregning. Repeteret hele Arithmetiken. Opgaver hjemme 32 Gange. — 3die Kl. (Bendz). Plangeometrien er læst fra Nr. 265 til Nr. 357. I Arithmetik er læst Læren om Rod og Ligninger med en og to ubekjendte af 1ste Grad. 31 Opgaver — 2den Kl. (Bendz) I Plangeometrien er læst fra Nr. 87 til Nr. 162. I Arithmetiken er læst fra Nr. 51 til Nr. 117 og fra Nr. 139 til Nr. 155. 16 Opgaver. — 1ste Kl. I Arithmetik (Bendz) er læst forfra til Nr. 62, og fra Nr. 77 til 92. I Geometri (Petersen) er læst forfra til Nr. 87. — Regning. Hansens Regnebøger ere blevne benyttede, men Undervisningen har forøvrigt nøje været knyttet til Matematikken.

Naturlære.

6te og 5te Kl. (Bendz). Efter Schmidts Lærebog er læst fra Magnetismen og ud, og hele Bogen repeteret. Efter Jørgensens Astronomi er læst fra Solsystemet og ud, og den hele repeteret.

4de Real-Kl. (Petersen) Holtens Bog § 146—§ 195, samt § 237—§ 318. Jespersens Kemi.

3die Real-Kl. (Petersen) Holtens Bog § 1—§ 152.

Naturhistorie (Petersen).

4de Kl. Et Kursus i Zoologi efter Lützens Lærebog Nr. 2; et Kursus i Botanik efter Petits Lærebog. I Sommerens Løb er der foretaget botaniske Udflugter og Øvelser med 4de — 1ste Kl.

3die Kl. Det menneskelige Legeme efter Lützens Lærebog, samt Vaupells Botanik S. 1—44 og S. 86—176.

2den Kl. Læst Bløddyr, Pattedyr og Fugle efter Lützens Bog.

1ste Kl. Læst de koldblodige Bendyr, samt Leddyrene til Krebsene.

Skrivning (Børre).

4de og 3die Real-Kl. samt 2den stud. Kl. har havt Øvelse i Skrivning 1 Time ugentlig, 2den Real-Kl. og hele 1ste Kl. 2 Timer ugentlig. Begge Alfabeter ere indøvede efter Bjerrings Forskrifter; dog er der fornemmelig krævet og indøvet en ren og tydelig Skrift med sikre og bestemte Træk. Hver 14de Dag er der givet enhver af Skolens Disciple en særlig Karakter for Orden med deres skriftlige Arbejder.

Tegning (Bricka).

4de og 3die Real-Kl. samt 2den og 1ste Kl. har haft Øvelse i Tegning i 2 Timer ugentlig. Begyndende med Helstedes Tegnehefter er der fremskredet til sammes skyggede Fortegninger, samt til Tegning efter Klodser.

b) Elementarskolen.

Ældste Klasse.

Dansk (Bricka). Oplæsning og Annalyse efter Funch, Røgind og Warburgs danske Læsebog; af Grammatiken gjenemgaaet Ordbøjningslæren og de vigtigste Dele af Sætningslæren. Digte lærte uden ad efter „Sange og Digte til Danmarks Melodier“, Nr. 6, 17, 27, 36, 81, 88, 140, 157, 162 og 174. En Stil om Ugen, Gjenfortælling, skreven paa Skolen (ialt 38).

Tysk (Hertel) Kapers Læsebog S. 56 til 102 læst og repeteret. Af Simonsens Formlære Hovedreglerne for Substantivernes Kjøen og Bøjning. Talord, Pronominer, Hjælpeverber og Verber af første Konjugation. Mundtlig Oversættelse fra Dansk til Tysk af de 7 første Stykker af Holbechs og Petersens Materialier.

Fransk (Mathiesen). Arlauds Lærebog efter den Ahnske Methode S. 1—50. Stile 34, deraf 1 paa Skolen.

Religion (Børre). Balslevs Bibelhistorie. Luthers lille Katekismus. En Del Psalmer.

Historie (Bricka). Af Verdenshistorien er efter Kofods mindre Udtog læst den nyere Tid, samt repeteret Oldtids- og Middelalderen. Fædrelandshistorien læst efter Nissen.

Geografi (Ellbrecht, senere Bricka). Gjennemgaaet hele Geografien efter E. Erslevs Nr. 5.

Naturhistorie (Petersen). Pattedyrene og Fuglene efter Lützens Lærebog Nr. 2.

Regning (Brothagen). Efter Raben: De fire Regningsarter med benævnte Tal, benævnte Størrelsers Resolution og Reduktion, samt Reguladetri med hele Tal. — Efter Hansen: Om Brøker, Brøkens Forkortning, uægte Brøkens og blandede Tals Forvandling, mindste fælles Mængfold, de fire Regningsarter med ubenævnte og benævnte brudne Tal, samt (efter Raben) Reguladetri med Brøk. — Med en nylig indkommen Elev: Reguladetri med hele Tal.

Næstældste Klasse.

Dansk (Bricka) Oplæsning og Analyse efter Funch, Røgind og Warburgs Danske Læsebog; af Grammatiken gennemgaaet Ordklasserne og Bøjningslæren, samt den enkelte Sætning. Digte lærte udenad efter „Sange og Digte til Danmarks Melodier“, Nr. 6, 17, 27, 36, 81, 88, 140, 157, 162 og 174. En Stil om Ugen, afvekslende Diktat og Gjenfortælling, skreven paa Skolen (ialt 38).

Tysk (Ellbrecht). Kapers Læsebog fra S. 1—43 læst og repeteret. Det væsentligste af Substantivernes Bøjning; Hjælpeverbernes Bøjning samt loben i Activ; Præpositionernes Styrelse.

Religion Balslevs Bibelhistorie er læst indtil Nadverens Indstiftelse. Luthers lille Katekismus til Nadveren. En Del Psalmer.

Historie. Af Verdenshistorien (Ellbrecht) er efter Kofods mindre Udtog læst Oldtid og Middelalderen. Af

Danmarks Historie (Bricka) er efter V. Klaussens Fædrelandshistorie læst S. 1—87.

Geografi (Ellbrecht, senere Bricka). Gjennemgaaet hele Geografien efter E. Erslevs Nr. 5.

Naturhistorie (Petersen). Pattedyrene efter Lützens Lærebog Nr. 2 med Forbigaaelse af Tandforholdene.

Regning (Brodthagen). Efter Raben: De fire Regningsarter med benævnte Tal, benævnte Størrelsers Resolution og Reduktion, samt Reguladetri med hele Tal. Med to Elever, som senere ere indkomne: de fire Species med ubenævnte Tal. — Efter Hansen har Halvdelen af Klaussens Elever regnet: Om Brøker, Brøkers Forkortning, uægte Brøkers og blandede Tals Forvandling, mindste fælles Mængfold, samt de fire Regningsarter med ubenævnte og benævnte brudne Tal.

Yngste Klasse.

Dansk. Oplæsning og Analyse efter Funch, Røgend og Warburgs danske Læsebog, Sætningsdelene og Ordklasserne ere gjennemgaaede. Digte lærte udenad efter „Sange og Digte til Danmarks Melodier“ Nr. 1, 7, 21, 67, 73, 95, 96, 135, 142, 150, 151, 152; af Tillæget Nr. 8, 11, 12, 17, 22, 26, 31. 3 Diktatstile om Ugen.

Tysk. Listovs Elementarbog fra S. 1—40 fra Tysk til Dansk; fra S. 1—19 fra Dansk til Tysk.

Religion Balslevs Bibelhistorie, det gamle Testamente mest ved Gjenfortælling. Psalmer lærte udenad, Nr. 77, 87, 96, 141, 142, 143, 144, 149, 154, 222, 224, 285, 358, 466.

Historie. Af Danmarks Historie, Nordens Gudelære, de vigtigste af Kongerne i Sagnhistorien, dernæst fra Gorm den gamle til Christian den 2den ved Gjenfortælling.

Geografi. Gjennemgaaet Danmark, Norge og Sverig udførligt, de øvrige Lande i Europa i store Træk efter Landkort.

Naturhistorie (Petersen). Pattedyrene tildels efter Lützens Bog med Forbigaaelse af Tandforhold.

Regning. Efter Raben: nogle Disciple de to Regningsarter med benævnte Tal, de øvrige Addition med benævnte Tal, en de fire Regningsarter med benævnte Tal.

Skrivning. Frøken Stremmes Skriveøvelser.

Tegning. Janikes Tegneøvelser.

Gymnastik (From). Forberedelsesøvelser, Gang- og Løbeøvelser, Springeøvelser i Højde og Længde, Klavreøvelser, blandede Øvelser. Badning i Sommermaanederne under Gymnastiklærerens Tilsyn. Ofte smaa Marschture med Trægeværer. (Alle tre Klasser.)

Sang (Brieka). Fædrelandske og andre bekjendte Melodier indøvede i enstemmig Sang. (Alle tre Klasser.)

Opgjørelse af Skiveskydningen i 1876.

N a v n.	Afstand Ale..	Antal Gange.	Antal Skud.	Points.	Træffere.	Sum.	Værdi.
Lund	350	4	20	18	12	30	1,5
Reinhardt	„	5	25	14	10	24	0,96
Møller	„	5	25	28	20	48	1,92
Henningsen	„	5	25	19	13	32	1,28
Baumgarten	„	4	20	7	7	14	0,7
Hillebrandt	„	14	70	24	16	40	0,57
Svendsen	„	14	70	17	13	30	0,43
O. Jespersen	„	14	70	62	41	103	1,47
A. Hansen	„	12	60	101	51	152	2,53
Wedell	„	8	40	39	20	59	1,47
Damm	„	13	65	85	47	132	2,03
H. Hansen	„	8	40	19	13	32	0,8
Steffensen	„	5	25	19	13	32	1,28
A. Jespersen	„	8	40	18	15	33	0,82
Sehested	„	6	30	17	14	31	1,03
Stjernholm	„	2	10	5	4	9	0,9

V.

Skolehøjtider.

I.

Lørdagen den 10de Juni ifjor foretog Skolen som sædvanlig sin Skovtur ved velvillig Hjælp fra Byens og Omegnens Beboere. Denne Gang gik Toget, der begun-

stigedes af det dejligste Vejr, til Tumlingehuset ved Esrom Sø, hvor den medbragte Frokost fortæredes. Derfra gik vi tilfods langs med Søen til Esrom, hvor Middagsmaaltidet indtoges ved lange Borde i Haven; derefter blev der leget og løbet omkap. Paa Marianelund, det sidste Sted, der blev besøgt, tilbragtes Tiden med Sang og Leg, og der blev her ogsaa foretaget forskellige atletiske Øvelser især af Disciplene fra Elementarskolen. Kl. 10 om Aftenen rullede Vognene atter ind i Hillerød, og derefter skiltes man, glad og fornøjet over den morsomme Dag.

II.

Fastelavnssøndag bestræbte Disciplene sig for at glæde deres Familie og sig selv ved en dramatisk-musikalsk Underholdning. Vi havde ved denne Lejlighed den Fornøjelse at høre en Discipel spille mellem Akterne en lille Komposition af sig selv. Elementarskolens Disciple gav Erik Bøghs „Prins Pipi og Frk. Titi“, naturligvis med stor Lyst. Fjerde Klasse spillede med Flid og Alvor Hostups „Soldaterløjer“.

VI.

Videnskabelige Apparater.

**Fortegnelse over de i Aaret 1876/77 Skolebibliotheket
indsatte Værker.**

Aarbøger for Nordisk Oldkyndighed og Historie. Udg. af det kgl. nord. Oldskriftselskab 1875.

Archiv, historisk, et Maanedsskrift, udg. af F. C. Granzow 1875.

Arentzen, K.: Baggesen og Øhlenschläger 1815–16.

Aristoteles über die Dichtkunst. Griech. u. deutsch von M. Schmidt 1875.

Baagø og Nørgaard: Nordiske Fædrelandssange og Folkesange, samlede af. 1873.

- Bibliotheca Danica. Udg. ved C. Bruun. 2det Hft. 1875.
- Brandes, G. og E. Det 19de Aarhundrede. Maanedsskrift for Literatur og Kritik 1875—76.
- Brandes, G. Hovedstrømninger i det 19de Aarhundredes Literatur: Naturalismen i England. 1875.
- Byron, Udvalgte dramatiske Digte og Fortællinger. Overs. af E. Lembcke. V. 1876.
- Cantu, Cesare: Verdens-Historie, frit bearbejdet af E. Holm og P. Weilbach, 30—45 Hft.
- Carus, V. und Gerstäcker: Handbuch der Zoologie. 1873.
- Comödien, die, P. T. Terentii. Erkl. v. A. Spengel. I. 1875.
- Cornelii Taciti Germania. Erkl. von A. Baumstark. 1876.
- Curtius, G. Studien zur Griechischen u. Latein. Grammatik. VIII.
- Dahl, H. Dansk Hjelpeordbog (Slutn.).
- Danmarks, Norges og Sverigs Historie, populært fremstillet. Med Illustrationer. 90—93 Hft.
- Dorè, G. Bibelen i Billeder. 11—15 Hft.
- Erslev, E., Geografi Nr. 5.
- Ferrall og Repp: Dansk-norsk-engelsk Ordbog. 4de Udg. ved A. Larsen. 1873.
- Fra alle Lande, Maanedsskrift, udg. af L. Zinck. 1—2. 1875.
- Frische: Kan den højere Privatskole existere? 1875.
- Fryxell, A.: Berättelser ur Svenska Historien. 43 Delen 1875.
- Garrigues, H. J.: Fransk Sproglære. 3die Udg. 1875.
- Grassman, H.: Wörterbuch zum Rig-Veda. 3 Lief.
- Grimm: Deutsches Wörterbuch, fortges. von M. Heyne, R. Hildebrand und K. Weigand IV, 1 og 2 Abth. 1875.
- Grimm, A. L.: Sagn og Eventyr fra Grækernes og Romernes Heltetid. I. 1876
- Hartmann, E. von.: Zur Reform des höheren Schulwesens. 1875.
- Helmholtz, H.: Die Lehre von den Tonempfindungen. 3te Ausg. 1870.
- Hjort, P.: Den tyske Sproglære for Dansktalende. 7de Udg.
- Holm, E.: Danmarks og Norges udenrigske Historie 1791—1809. II.
- Høyen, N. L.: Skrifter, udg. af L. Ussing. V, 1875.

- Kristensen, E. T.: Jyske Folkesagn, samlede af Folkemunde 1876.
- Köpp. G.: Illustr. Hand- und Nachschlagebuch der Lehr- und Veranschaulichungsmittel. 3 Lief. 1876.
- Lenormant, F.: Die Anfänge der Cultur. Geschichtliche und archäologische Studien. Revidirte Ausg. I. 1875.
- Livingstone, 3die og sidste Reise i Syd-Afrika Overs. ved L. Zinck. 4—8 Hft.
- Lund, Troels. Historiske Skitser. 1876.
- Lygtmænd. Skuespil i 4 Akter. 1874.
- Machiavelli, Fyrsten. Overs. af J. C. Barth. 1876.
- Madvig, J. N.: Kleine philologischen Schriften. 1875.
- Matzen, M.: Om Almueskolernes Organisation og Virksomhed i en Del tyske Byer. 1875.
- Molbech, C. A. T. Renteskriveren. 1875.
- Munch, P. A.: Samlede Afhandlinger, udg. af G. Storm, III, 5—7 IV, 1—3
- Müller, F.: Einleitung in die Sprachwissenschaft I. 1875.
- Naumann, C. F.: Elemente der Mineralogie. 1874.
- Neue Jahrbücher für Philologie u. Pädagogik 1875—76.
- Nissen, H. Afhandlinger vedrørende det højere og lavere Skolevæsen. 1. Hft.
- Norske Universitets- og Skole-Annaler. 3die Række. XIII. 1875.
- Overskou, Th.: Den kongelige Danske Skuepladses Historie. Fortsat af E. Collin. 8 - 13 Hft.
- Paley, F. A.: On Quintus Smyrnæus and the „Homer“ of the tragic poets. 1876.
- Plinii Secundi quæ fertur una cum Gargilii Martialis Medicina. ed. V. Rose. 1875.
- Poggendorff. Annalen der Physik und Chemie. 1875.
— Ergänzungsband. VII. 1875.
— Namen-Register zu Band 1—CL. Sach-Register zu Band CXXI—CL. 1875.
- Poulsen, A. Naturkræfterne. 1875.
- Rosenberg: Klassisk folkelig Dannelse. 1875.
- Rovsing, K. Fra et Besøg i de Amerikanske Skoler. 1876.
- Rung, H.: Tillæg til Weyses Choralbog. 3die Opl. 1874.
- Sachs, G. Lehrbuch der Botanik. 1874
- Samlinger til jysk Historie og Topografi. V. 1375.
— danske, for Historie, Topografi, Personal- og Literaturhistorie. 2 R. IV. 1875.
- Sammlung gemeinverständlicher wissenschaftl. Vorträge,

- herausgeg. von A. Virchow u. F. Holtzendorff. Serie X. 1875.
- Schiern, F.: Nyere historiske Studier I. 1875.
- Schrøder, L.: Om Bjovulps Drapea. 1875.
- Seyffarth, L. W. Allgemeine Chronik des Volksschulwesens. 1875.
- Sick, C. Franske Stiløvelser. I. 2den Udg. 1875.
- Simonsen: Tysk Formlære, 3die Udg.
- Skram, H. Engelsk Læsebog 1—II. 1875.
- Engelske Stiløvelser. I. 1873.
- Soref, G. Ciceronis de oratore. II. 1875.
- Spencer, H.: Om Opdragelse. Paa Dansk ved H. Høffding. 1876.
- Statistik des Unterrichtswesen in der Schweiz. Bearb. von H. Kinkelin. I. 1873.
- Statshaandbog. Kgl. Dansk Hof- og Stat-kalender. 1875.
- Taine, H. Den engelske Literaturhistorie. 9—12 Hft. 1875.
- Tidskrift, Historisk, 4de Række, udg. af den danske histor. Forening. V, 3.
- udg. af den norske histor. Forening. IV, 1—2.
- for Mathematik, udg. af H. G. Zeuthen. 1875.
- for Physik og Chemie, udg. af A. og J. Thomsen. 1875.
- Nordisk for Philologie og Pædagogik. Ny Række II. 1875.
- Tillæg til Psalmebog for Kirke- og Hus-Andagt. 1874.
- Uppfinningarnas Bok. Öfvers. af O. W. Åland (Slutn.). 1875.
- Ussing, L.: T. Maccii Plauti Comoediæ. I. 1875.
- Videnskabernes Verden, Fra: Udg. af A. S. Guldberg osv. 3die Række 1875.
- Wirth, Max.: Allgemeine Beschreibung und Statistik der Schweiz, herausgeg. von. 3ter Band. 1875.
- Zeitung für das höhere Unterrichtswesen. 1875.
-

Den fysiske og naturhistoriske Samling

har modtaget følgende Forøgelse:

- Et Geislersk Lysrør (i Form af en Rose) paa Fod med Kasse.
 Stativ til 14 Reagensglas.
 Et Sæt Lodder med Tang i Etuies fra 100 Gram til 5 Centigram.
 Et Zink-Element efter Grenët.
 En Flaske Vædske til do.
 En Porcelainsskaal 6".
 To do. 3 1/2".
 Kobbertraad med Guttaperka.
 Fem Thermometerrør, tomme med store Kugler.
 En Violinbue med Harpix.
 En Top med Fjederhylster.
 Et Luftskrus med do.
 45 Stkr. Korkproppe.
 En Rundfil og et Korkbor.

VII.

Følgende Gaver ere skjænkede Skolen.

- Af Hr. E. L. Thaarup: Lærebog i Geografien, 3die Udg. af S. B. Thrige. Mindre Lærebog i Geografien af samme. Fortegnelse over Thaarups Forlagsskrifter. Meddelelser om Dimitterede fra Herlufsholm 1565--1875.
 Fra Forlæggeren: Latinsk Læsebog for Middelskolen af A. Andersen og M. Gjør. Christiania 1875. Græsk Grammatik til Skolebrug af G. Curtius, bearb. paa Norsk af V. Voss. Christiania 1875
 Af Skolebestyrer Pio: Laskarates, A. Kefalonias Mysterier. 1856.
 Af V. H. O. Madsen: Analytisk Plangeometri. 1875.
 Fra Sømænd E. Jacobsen, fhv. Discipel i Skolen: En Kjæbe af en lille Haj.
 Fra Ungkarl Jens Hansen i Skævinge: En Vandhøne.
 Fra Kommandør Frølich i Hillerød, som erhvervet paa Ekspeditionen (bl. a til Nicobarerne) med Korvetten Valkyrien, Chef Hr. Kaptain Secher, i Aaret

1848: Nr. 1. En Masulla Baad, der bruges paa Madras-Kysten, en aaben Kyst og Rhed, hvor kun saadanne Baade kunne anvendes til at lade og losse Skibene, da der bestandig er en svær Dønning i Havet og en Brænding, hvori ingen anden Baad kan bjerge sig. Disse Baade ere sammensyede, meget elastiske og temmelig store; de roes af 10 à 12 Mand med lang Aare til at styre Baaden; der hører megen Dygtighed til at komme igjennem Brændingen, da det gaaer paa Livet, og Folkene maa anstrænge sig til det yderste, for at Baaden ikke skal komme paa tværs i Brændingen. Som oftest er der udspændt et Sejl i den ene Ende til Passagererne. Nr. 2. En Vilds Spyd fra Sumatra. Nr. 3. En Fiskeharpun fra Nicobarøerne. Nr. 4. En Kano-Aare fra do. Nr. 5. Et Forsvarsvaaben fra do.

Fra Koffardikaptain P. Raarup: 1. Over- og Underkjæben af er. Haj. 2. Rygraden af samme Dyr. 3. Hovedet af en Delphin eller Springer (fangne af H. R. selv).

Fra Cand. theol. Lærer C. Schütz, fhv. Discipel i Frederiksborg lærde Skole: 2 Eksemplarer af den sjeldne Sommerfugl Apollo, fangne af Hr. S. selv paa en Rejse i Sverig.

Fra Discipel A. Jespersen: Et Brudstykke af en Stenkile, funden i Slangerup.

Fra Discipel H. Carlsen: 1. En Stenkile. 2. En meget raa do. 3. En meget raa Mejsel. 4. Begyndelsen til en do. 5. En meget raa Stenkugle. 6. En finere forarbejdet do. 7—9. Stenkiler. 10. En Stenbiok. 11—20. Skrabere. 21—24. Flækker (Knive). 25—27. Flintbor. Alt fundet paa Odden (Lyngen). 28. Ufærdig Stenkile. 29—31. Mindre Stenkiler. 32—35. Stenkugler. 36. En forkalket Flække. 37—39. Flækker. 40—41. Raa Bor. 42—44 Raa Skrabere. 45. En Hulskraber. Alt fundet paa Markerne ved Odden. 46. En Mejsel, funden i en Kjæmpehøj.

Fra Discipel C. E. Stephensen: En stor Gravurne, funden paa Randbølhede.

VIII.

A. Summarisk Oversigt over Skolens Indtægter og Udgifter i Finantsaaret 18⁷⁶/₇₇.

Indtægt:

Jordebogsindtægt m. Fradrag af Skatter	9,282 Kr.	9 Ø.
Renter af Skolens Kapitalformue	5,363	— 88 -
Skolekontingenter	4,731	— „ -
Helsingørs Hospital	600	— „ -
Tilskud fra den almindelige Skolefond	16,500	— „ -
	<u>36,476</u>	<u>Kr. 97 Ø.</u>

Udgift.

Gager og Timebetaling	27,722 Kr.	15 Ø.
Pensioner, Vartpenge og Understøttelse	3,263	— 81 -
Bibliothek og videnskabelige Apparater	771	— 87 -
Bygningernes Vedligeholdelse	629	— 76 -
Badehus	100	— „ -
Inventarium	423	— 48 -
Brændsel og Belysning	991	— 50 -
Kommunale Udgifter	212	— 92 -
Regnskabsføringen	680	— „ -
Forskjellige løbende og ekstraordinære Udgifter	887	— 90 -
Riffelskydning	155	— 12 -
	<u>35,838</u>	<u>Kr. 51 Ø.</u>

B. Stipendiekassen 18⁷⁶/₇₇.

Indtægt:

Renter af Stipendiefondens Midler	548 Kr.	84 Ø.
Uddrag af Frederiksborg Amts Sparekasse	192	— 3 -
Refusion	284	— 95 -
	<u>1,025</u>	<u>Kr. 82 Ø.</u>

Udgift:

Udbetalte Stipendier	708 Kr.	33 Ø.
Indsat i Frederiksborg Amts Sparekasse	304	— 68 -
Regnskabsførerens Procenter	12	— 81 -
	<u>1,025</u>	<u>Kr. 82 Ø.</u>

IX.

Fordeling af Skolens Beneficier.

1. **Stipendier.** Højeste Stipendium, 100 Kr.: H. V. Brasen. Mellemsste Stipendium, 70 Kr.: L. M. H. L. Parsbech, H. N. Hansen, S. A. Jespersen, H. J. C. Mathiesen, F. L. Høeg. Laveste Stipendium, 40 Kr.: C. J. L. Hildebrand, C. V. P. Swendsen. J. O. H. Jespersen, J. C. Hansen, C. E. S. Stephensen, C. S. Jensen, F. L. Jensen.

2. **Fri Undervisning:** C. J. L. Hildebrand, C. V. P. Swendsen, J. O. H. Jespersen, H. C. D. Voigt, V. E. Petersen, samt ekstraordinært J. P. J. Jensen.

3. **Undervisning mod halv Betaling:** H. N. Hansen, S. A. Jespersen, V. Lassen, V. Gørtz, V. C. Jørgensen, V. C. A. Simonsen.

4. **Det Moltkeske Legat** for Embedsmænds skole-søgende Sønner, 80 Kr. til hver: C. V. P. Swendsen og S. A. Jespersen.

5. **Det Treschowske Legat** til Udredelse af Skolepenge, 100 Kr. til hver: J. O. H. Jespersen og V. Lassen.

6. **Legatum Bendtsenianum**, 40 Kr.: H. C. P. H. Baumgarten.

7. **Frederiksborg Skoles Pladser paa Regentsen:** J. V. N. Reinhard og H. C. P. H. Baumgarten.

X.

Tidstavle for Prøverne.**I. Afgangsprøven.**

For de studerende Disciple:

Skriftlig: Fredag den 15de Juni Kl. 8—12 Udarbejdelse i Modersmaalet (bunden Opgave). Kl. 4—8 Fransk Stil. Lørdag den 16de Juni Kl. 8—12 Oversættelse fra Latin til Dansk. Kl. 4—8 Udarbejdelse i Modersmaalet (fri Opgave).

Mundtlig: Mandag den 25de Juni Kl. 8 Fransk. Kl. 3. Naturlære. Tirsdag den 26de Juni Kl. 8 Engelsk. Fredag den 29de Juni Kl. 8 Latin. Kl. 3 Oldnordisk. Lørdag den 30te Juni Kl. 8 Græsk. Kl. 3 Historie.

II. Aarsprøven i den lærde Skole:

- Skriftlig: V. Fredag den 15de Juni Kl. 8—12 Dansk Stil (bunden Opg.). Kl. 4—8 Fransk Stil. Lørdag den 16de Juni Kl. 8—12 Latinsk Version. Kl. 4—8 Dansk Stil (fri Opg.).
- IV. Fredag den 15de Juni, Kl. 8—12 Dansk Stil. Kl. 4—8 st. Latinsk Stil; R. Tysk Stil. Lørdag den 16de Juni Kl. 8—12 Arithmetik. Kl. 4—8 Geometri. Mandag den 18de Juni Kl. 8—11 Fransk Stil. Kl. 4—7 Latinsk Version.
- III. Fredag den 15de Juni Kl. 8—11 Dansk Stil. Kl. 4—7 Arithmetik. Lørdag den 16de Juni Kl. 8—11 Geometri. Kl. 4—7 st. Latinsk Version. Kl. 4—6 R. Engelsk Stil. Mandag den 18de Juni Kl. 8—11 st. Latinsk Stil, R. Tysk Stil. Kl. 4—7 st. og R. Fransk Stil.
- II. Fredag den 15de Juni Kl. 8—11 Dansk Stil; Kl. 4—7 Tysk Stil. Lørdag den 16de Juni Kl. 8—11 Arithmetik og Geometri. Kl. 4—6 st. Latinsk Version; R. Engelsk Stil. Mandag den 18de Juni Kl. 8—10½ st. Latinsk Stil. Kl. 4—7 st. og R. Fransk Stil.
- I. Fredag den 15de Juni Kl. 8—11 Dansk Stil. Kl. 4—6 Tysk Stil. Lørdag den 16de Juni Kl. 8—11 Regning. Kl. 4—6 Fransk Stil. Mandag den 18de Juni Kl. 4—6 st. Latinsk Stil; R. Engelsk Stil.
- Mundtlig V. Fredag den 6te Juli Kl. 8 Historie. Kl. 12 Fysik. Lørdag den 7de Juli Kl. 8 Latin. Kl. 5 Oldnordisk. Tirsdag den 10de Juni Kl. 8 Græsk. Onsdag den 11te Juli Kl. 8 Engelsk. Kl. 12 Fransk.
- IV. Mandag den 25de. Juni Kl. 11 Matematik. Tirsdag den 26de Juni Kl. 11 Fransk. Lørdag den 30te Juni Kl. 11 Latin. Fredag den 6te Juli Kl. 8 R. Fransk. Kl. 12 R. Matematik. Lørdag den 7de Juli Kl. 8 R. Tysk. Mandag den 9de Juli Kl. 8 Naturhistorie. Kl. 11 Tysk. Kl. 3. Geografi. Tirsdag den 10de Juli Kl. 12 R. Naturhistorie. Onsdag den 11te Juli Kl. 8 st. Græsk; R. Engelsk. Kl. 12 R. Naturlære. Torsdag den 12te Juli Kl. 8 st. og R. Historie.
- III. Fredag den 6te Juli Kl. 8 Tysk; Kl. 5 st. Latin. Lørdag den 7de Juli Kl. 8 st. og R. Arithmetik; Kl. 12 Fransk. Mandag den 9de Juli Kl. 8 st. Græsk. Tirsdag den 10de Juli Kl. 12 st. og R. Religion; Kl. 5 Naturhistorie. Onsdag den 11te Juli Kl. 8 R. Engelsk: st.

- og R. Historie. Kl. 12 R. Naturlære. Kl. 5 st. og R. Geometri. Torsdag den 12te Juli Kl. 8 Geografi.
- II Fredag den 6te Juli Kl. 8 Geometri. Kl. 5 Naturhistorie. Lørdag den 7de Juli Kl. 8 st. Latin; Kl. 12 st. og R. Arithmetik; Kl. 5 Religion. Mandag den 9de Juli Kl. 12 Fransk. Tirsdag den 10de Juli Kl. 8 Tysk; Kl. 5 Geografi. Onsdag den 11te Juli Kl. 12 Historie og R. Engelsk.
- I. Fredag den 6te Juli Kl. 12 st. Latin. Lørdag den 7de Juli Kl. 5 st. og R. Naturhistorie. Mandag den 9de Juli Kl. 5 Tysk. Tirsdag den 10de Juli Kl. 8 Arithmetik; Kl. 5 Fransk. Onsdag den 11te Juli Kl. 8 Geometri. Kl. 5 Religion og R. Engelsk. Torsdag den 12te Juli Kl. 12 st. og R. Geografi. Kl. 5 Historie.

III. Aarsprøven i Elementarskolen.

Skriftlig: Fredag den 15de Juni.

Kl. 8—10. A. Gjenfortælling.

— 8¹/₂—10. B. Diktatstil.

— 8—10. C. Diktatstil.

Lørdag den 16de Juni.

Kl. 8—10. A. Regning.

— 8—10. B. Regning.

— 8—10. C. Regning.

Mundtlig: Tirsdag den 3die Juli:

Kl. 8—10 A. Naturhistorie.

B. Geografi.

C. Dansk.

— 10—12 B. Tysk.

C. Historie.

— 11—12 A. Regning.

— 11—1 B. Naturhistorie.

— 12—2 A. Religion.

B. Dansk.

Onsdag den 4de Juli.

Kl. 8—10 A. Tysk.

A. Dansk.

— 8—9 B. Regning.

— 9—10 C. Regning.

— 8—10 C. Religion.

— 10—12 A. Historie.

C. Naturhistorie.

C. Tysk.

Kl. 12—2 A. Geografi.
 B. Religion.
 C. Geografi.

Torsdag den 12te Juli.

Kl. 8—10 A. Fransk.
 — 10—12 B. Historie.

Torsdag den 5te Juli Kl. 8 prøves nye Disciple.

Fredag den 13de Juli Kl. 1 Prøve i Sang.

— — Kl. 2 Prøve i Svømning og Gymnastik.

Lørdag den 14de Juli Kl. 1 bekjendtgjøres Udfaldet af Eksamenerne.

Onsdag den 15de Aug. Kl. 8 begynder Undervisningen i det nye Skoleaar.

Til at overvære de mundtlige Prøver og Bekjendtgjørelsen af Prøvernes Udfald indbydes Disciplenes Forældre og Værger og enhver, der har Interesse for disse to Skoler og deres Virksomhed.

C. BERG.

Til Forældrene.

Med det nye Skoleaars Begyndelse, den 15de August, vil en **Smaaskole** blive sat i Forbindelse med Skolens to andre Afdelinger, saaledes at Eleverne umiddelbart kunne gaa over derfra til Elementarskolen. Skjønt denne lille Skoles Lokale kommer til at være i samme Bygning, blive Børnene dog aldeles afsoudrede fra de andre Dreng, idet de hverken komme paa Legepladsen i de samme Fimnuter eller møde paa Skolen til samme Tid som disse. Undervisningen bliver i de fleste Fag besørget af Lærerinder. Tiden bliver 4 Timer daglig (fra 8¹/₂ om Sommeren, 9¹/₂ om Vinteren) foruden en halv Time mellem hvert Par Timer, bestemt til Leg eller Gymnastik. Elever kunne

optages fra det 6te Aar aldeles uforberedte. Skolen kommer til at bestaa af to Afdelinger efter Børnenes forskellige Udvikling. I den yngste Afdeling er Skolelønnen 4 Kr., i den ældste 5 Kr. maanedlig.

Det er for at spare paa Barnets aandelige Kræfter ved en pædagogisk Fordeling af Arbejdet, at jeg har troet at burde tilbyde Forældrene et saadant Sted for deres Børns første Vejledning. I disse Tider fordres der saa meget, forat den unge kan orientere sig i den ham omgivende Verden. Det gjælder derfor om ikke at anstrænge ham med noget, som han, naar han gaar over i den egentlige Skole (Elementarskolen), enten ikke faar Brug for straks eller slet ikke kommer til at benytte i denne Skole. Vi modtage saaledes ikke sjældent Børn i Elementarskolen, der i 8 eller 9 Aars Alder allerede ere blevne indøvede i Tysk eller (og) Engelsk, uagtet det sidste Sprog ikke læses i Elementarskolen, men først i Statsskolen, det andet begyndes der paa i Elementarskolen; det samme gjælder undertiden om Geometri og Naturlære; medens de mangle Øvelse i at fortælle nogenlunde i Sammenhæng og Færdighed i at læse tydelig og tankerigt indenaad i en dansk Bog og i at skrive efter Diktat uden altfor grove Fejl; ogsaa skorter det undertiden paa nogen Sikkerhed i den lille Tabel.

Hovedopgaven ved hele Vejledningen i disse unge Aar vil dog blive gjennem Anskuelsesøvelser at „bringe Barnet til at være opmærksomt, til at kunne se og høre og til at gjøre nogenlunde Rede for hvad det har set og hørt“.

I det nye Skoleaar 1877--78 bruges følgende Bøger.

A. i Frederiksborg Skole:

- VI. og V. Kl. Latin: Horatius ved Lembke; Tre Dialoger af Seneca ved Gertz; Bojesens romerske Antikviteter. Græsk: Thriges Udvalg af Platon; Bergs Udvalg af Herodot; Christensens græske Antikviteter. (De latinske og græske Forfattere ville iøvrigt nærmere blive bestemte). Et latinsk og et græsk Leksikon. Fransk: Borrings Etudes; Sicks Stiløvelser Afd. 1. (2den Udg.). Historie: Thriges og Blochs Lærebøger i Historie; Bergs Atlas. Engelsk: Listovs Ledetraad Afd. I. og II.; Listovs Læsestykker II. Afd (sidste Udg.); Løkkes Grammatik. Oldnordisk: Wimmers oldn. Læsebog; Iversens oldn. Formlære, 2den Udg. Naturlære: K. Schmidts Naturlære og Jørgensens Astronomi.
- IV. Kl. Latin og Græsk: Stykker af forskellige Forfattere efter nærmere Bestemmelse, Madvigs latinske Grammatik og græske Syntax. Bergs græske Formlære (sidste Udg.) Bojesens romerske Antikviteter. Fransk: Borrings Etudes. Pios Grammatik (Alt sidste Udg.). Tysk: Jürs & Rungs deutsche Dichter. Simonsens tyske Grammatik. IV. Realkl. Toepfers Udvalg. Holmstedts Arithmetik og Geometri. Lalandes Logarithmer. Bergs Opgaver I. Lütkeus Zoologi Nr. 2, Vaupells Botanik (sidste Udg.). Blochs Lærebog i Historien 1—2 D. Erslevs Geografi Nr. 2. Et Atlas. Bergs Atlas over den gamle Verden. IV. Realkl. Holtens Naturlære. Jespersens Kemi. Listovs Udvalg af engelske Forfattere Hefte II.
- III. Kl. Latin: Ciceros Taler (Madvigs sidste Udg.). Sallusts bell. Catil. af Fibiger (2den Udg.), Madvigs latinske Grammatik. Græsk: Bergs Forskole og Læsebog, sammes græske Formlære. Bojesens romerske Antikviteter, Arnesens latinske. Bergs græske Ordbog. Et dansk Ny Test., Balslevs Katekismusforklaring, Assens's større Bibelhistorie, Holsts danske poetiske og prosaiske LæseLog. Arentzens og Torsteinsons nordiske Mythologi. K. Smiths Mathematik; Bergs Opgaver I II. Rkl. tillige M. Hammerichs danske og norske Læsestykker, Borrings Etudes, Pios Grammatik (Alt sidste Udg.), Hjorts tyske Læsebog, prosaiske Del (sidste Udg.); Simonsens tyske Formlære og Syntax (sidste Udg.). III. Rkl. Toepfers Udvalg. Engelsk: Listovs Læsestykker Afd. II. og Udvalg af engelske Forf. I. Hefte, Lütkeus Begyndelsesgrunde Nr. 2, Vaupells Botanik (sidste Udg.), Blochs Lærebog i Historien 2 D., Erslevs Geografi Nr. 2. Et Atlas, Bergs Atlas over den gamle Verden.
- II. Kl. Forchhammers latinske Læsebog og Stiløvelser; Julius Cæsars Gallerkrig (Whitte). Madvigs latinske Grammatik, Arnesens latinske Ordbog. Dansk Ny Testamente. Balslevs Katekismusforklaring, Assens's større Bibelhistorie. Holsts danske poetiske og prosaiske Læsebog. Bojesens danske Grammatik. Sicks franske

Læsebog, 2den Afdeling (for Mellemlasser) Pios franske Grammatik (Alt sidste Udg.). Kapers tyske Læsebog for de to nederste Klasser. Simonsens Grammatik. Realklassen: Toepfers Udvalg og Holbechs og Petersens Materialier. H Smiths Matematik. Bergs Opgaver I. Lützens Begyndelsesgrunde Nr. 2. Blochs Lærebog i Historie for Realskoler. I D. Erslevs Geografi Nr. 2. Et Atlas Bergs Atlas over den gamle Verden. II. Rkl. Hammerichs danske Læsebog. Engelsk: Listovs Ledetraad, Afd. II. Sammes Læsebog Afd. I.

- I. Kl. Forchhammers latinske Læsebog og Stiløvelser (sidste Udg.). Madvigs latinske Grammatik (sidste Udg.). Et dansk Ny Test. Assens's større Bibelhistorie. Balslevs Katekismusforklaring. Holsts danske prosaiske Læsebog, Bojesens danske Grammatik. Holsts Smaadigte til Udenadlæsning. F. Ahns praktiske Lærebog i det franske Sprog 1ste Kursus (sidste Udg.). Pios franske Grammatik (sidste Udg.). I. Rkl. Engelsk: Fabr.-Møllers Engelske Lærebog, Afd. I—II. Kapers Tyske Læsebog for de 2 nederste Klasser. Holbechs og Petersens Materialier. Simonsens Grammatik. Lützens Begyndelsesgrunde i Dyrerigets Naturhistorie Nr. 2, Rostrups Vejledning i den danske Flora. Blochs Lærebog i Historie for Realskoler. I D. Erslevs Lærebog i Geografi Nr. 2. Et Atlas, Bergs Atlas over den gamle Verden. H. Smiths Mathematik, Bergs Opgaver I. Skolens Lovsangbog. Maaned- og Uge-Karakterbog.

B. i Elementarskolen.

Klasse III. Funch Røgind og Warburgs danske Læsebog (sidste Udg.); Sange og Digte til „Danmarks Melodier“; Kapers tyske Læsebog for Mellemlasser; Simonsens tyske Formlære; Holbech og Petersens Materialier; Ahns praktiske Lærebog i det franske Sprog, 1ste Kursus, ved A. Arlaud (sidste Udg.); Kofods fragmentariske Lærebog i Historie (sidste Udg.); Erslevs Geografi Nr. 5; Lützens Naturhistorie Nr. 2; Balslevs Bibelhistorie og Luthers lille Katekismus; Rabens Regnebog; et Atlas; Skolens Lovsangbog.

Klasse II. Funch, Røgind og Warburgs danske Læsebog (sidste Udg.); Sange og Digte til „Danmarks Melodier“; Listovs tyske Elementarbob (sidste Udg.); Bricka Verdenshistorie for Begyndere 1877. V. Klausens Fædrelandshistorie; Erslevs Lærebog Nr. 5; Lützens Lærebog i Naturhistorie Nr. 2; Balslevs Bibelhistorie og en Psalmebog; Rabens Regnebog; et Atlas; Skolens Lovsangbog; H. Janniches Veiledning til Frihaandstegning, 1ste Hefte.

Klasse I. Dansk Læsebog af Funch, Røgind og Warburg (sidste Udg.); Sange og Digte til „Danmarks Melodier“; Listovs tyske Elementarbob (sidste Udg.); V. Klausens Fædrelandshistorie; Bricka, Verdenshistorie for Begyndere 1877; Balslevs Bibelhistorie og en Psalmebog; Feddersens „10 Dyr“; Rabens Regnebog; et Atlas; Skolens Lovsangbog; H. Janniches Vejledning i Frihaandstegning, 1ste Hefte.